

Tidskriften

Kuba

Utgiven av Svensk-Kubanska Föreningen
Nr 2. 2004. 25 kr

Lär känna Havanna genom några av stadens mest framstående konstnärer och artister i

HABANEROS - MÖTEN I HAVANNA

foto Anders Rising, text Maria Sandblad
Fälth&Hässler/Wahlström och Wistrand

"De möten som ackompanjeras av Maria Sandblads texter ger dock bilden av hårt arbetande och målmedvetna individer, vare sig okända eller världsberömda. Alla har de en dröm, de är starka och finns till. En underbar bok på alla plan. Den passar utmärkt väl synlig på ett bord, men lika bra välläst och tummad. Para siempre! Köp den." Cecilia Öfverholm i Resumé. Betyg 5 av 5 möjliga: Ruskigt bra!

Fotona kan också avnjutas på hemsidan
www.andersrising.se

Ditt bidrag behövs till
Svensk-Kubanska Föreningens
STÖDFOND
pg 40 54 11 - 0

Tidskriften **Kuba**

TIDSKRIFTEN KUBA ges ut för att sprida information om det kubanska folkets kultur och samhällsliv. Tidningen utkommer med 4 nummer per år och ingår i medlemskapet i Svensk-Kubanska Föreningen. PRENUMERATION kostar 100kr/år. Sätt in pengarna på pg 40 54 11 - 0.

SVENSK-KUBANSKA FÖRENINGEN är en partipolitiskt obunden förening med målsättningen att stödja den socialistiska revolutionen på Kuba och det kubanska folkets kamp mot imperialismen samt att främja kontakter och samarbete mellan de svenska och kubanska folken. MEDLEMSAVGIFT i Svensk-Kubanska Föreningen är 250 kr/år och sätts in på postgiro 40 54 11 - 0.

REDAKTION: Sture Arrhed, Eva Björklund, Ulla Genberg. ANSVARIG UTGIVARE: Eva Björklund. ADRESS: Box 450 65, 104 30 Stockholm. BESÖK: Drottninggatan 89-91, Stockholm. TELEFON & FAX: 08-319530. TRYCK: A-GRAPHICA 2001. ISSN 1402-8638

INNEHÅLL NUMMER 2 • 2004

Informationsfrihet en fråga om pengar 50.000 DOLLAR KOSTAR DET USAS BEHOV AV ATT FÖRDÖMA KUBA Eva Björklund	3
SOLIDARITET PÅ PLATS I GENÈVE Martin Scibbye	5
Bönder från Skaraslätten RESANDE HUSHÅLLSNINGSSÄLLSKAP Mats Helander	6
HÄLSA I KUBA OCH SVERIGE Jeanette Diamant	8
När de andra lämnat Haiti KUBANSKA LÄKARE STANNADE Tracey Eaton, Dallas Morning News	10
USA - STANDARDPROGRAM Eva Björklund	11
Landsortsläkare från Åtvidaberg MÖTER ALEIDA GUEVARA Björn Carlsson	12
INTERNET, TROTS USAS BLOCKAD Zoltan Tiroler	14
ÅRETS STORA BOKFEST Björn Tirsén	15
ATT LÄSA ÄR ATT VÄXA Walter Lippmann	17
BÄSTA SÄTTER ATT LÄRA KÄNNA KUBA Inka Persson	18
Terroristerna går fria, Turisterna bötfälls USAS KAMP MOT TURISMEN Eva Björklund	21
Kubansk kultur och idrott fara för USAs folk USA VÄGRAR VISUM	22
INTERNATIONELL KONGRESSSTAD	23
DIEGO CANO - DEN RENA GITARREN	24

50.000 dollar

Eva Björklund

50.000 dollar, det är vad det kostade att köpa plats för att bryta informationsblockaden kring de fem kubanska politiska fångarna i USA. Pengarna samlades ihop under några månader i en kampanj med ledande intellektuella i spetsen som Noam Chomsky m fl, men också US National Lawyers Union (advokatsamfund). USAs myndigheter försökte lägga beslag på bidrag från utländska solidaritetsorganisationer. Bidrag kom från Tyskland, Spanien, Belgien, Italien, Frankrike och Göteborg där de nordeuropeiska solidaritetsorganisationerna samlades i slutet av januari, från Sydafrika, Colombia, Ecuador, Argentina, Puerto Rico, Kanada m fl. Miamikubaner som tar avstånd från USAs aggressioner bidrog med 10.000 dollar.

Annonser i New York Times publicerades den 3 mars, en vecka innan förhören i appellationsdomstolen i Atlanta, dit de fem överklagat de farsartade rättegångar de dömdes i 2001. Efter förhören i appellationsdomstolen var advokaterna Paul McKenna och Leonard Weinglass ganska optimistiska vad gäller förutsättningarna att få till stånd en ny, mer rättsligt acceptabel rättegång. De menade att domarna genom sina frågor till dem och till åklagarna visade att de tog allvarligt på tre missförhållanden i Miami-rättegången: straffens orimliga längd i förhållande till brottens karaktär; bristande bevis för brotten, särskilt för anklagelsen om konspiration för att begå mord; samt att rättegången genomfördes i Miami trots försvararens krav att den skulle flyttas till en plats där jury och vittnen skulle våga tala och bedöma fritt utan rädsla för efterräkningar.

De fem nekar också till anklagelser om spioneri, eftersom de inte spionerat på USAs försvar eller militära hemligheter, utan på i USA olagliga terroristorganisationer. De fems enda brott är att inte anmäla sig som agenter för främmande makt. Men USAs lag tillåter och uppmuntrar lagtrots om det leder till minskat våld och fysisk skada. Därför var det rätt av de fem att inte träda fram, för då skulle de inte ha kunnat förhindra 170 terroristattentat som skulle ha kostat liv och materiell skada.

FNS KOMMISSION FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER I GENEVE

USAs behov av att fördöma Kuba

Det var 1987 som USA första gången försökte få FNs Kommission för Mänskliga Rättigheter i Geneve att fördöma Kuba. Men redan i Santa Fé-dokumentet 1980, som drog upp Reagan-regimens kontraoffensiv för att återta kontrollen över Latinamerika och världen, militärt, ekonomiskt och ideologiskt, ingick planerna att försöka smutsa kasta Kuba internationellt i FN-kommissionen. Och att om propagandakriget inte skulle räcka för att störta regeringen på Kuba skulle landet invaderas militärt. Det är fortfarande aktuella planer.

Join Alice Walker, Naomi Chomsky, Ramsey Clark, Cynthia McCreary, Dolores Huerta, Donald Audley, Betha Thomas, Elizabeth, Robert Frost, Peter Singer, Elizabeth Mendez, National Lawyers Guild, International Association of Democratic Lawyers, and many others, in this critical struggle for justice.

Q: Can you be imprisoned in the United States for opposing terrorism?

A: Yes, if you oppose terrorism in Miami.

The United States government has imprisoned the very men who were working to save Cuban and American lives from terrorist organizations that operate in Miami.

For over 10 years, Washington has identified the existence of a terrorist network in Miami, made up of economic, religious, Cuban, American, and other groups. This network has been responsible for the deaths of about 3,000 Cubans in a four-decade war against the island, a war against the Cuban Revolution. The network has been responsible for the deaths of about 3,000 Cubans in a four-decade war against the island, a war against the Cuban Revolution. The network has been responsible for the deaths of about 3,000 Cubans in a four-decade war against the island, a war against the Cuban Revolution.

Free the Cuban Five!

For details on the legal case, their struggle for justice and the campaign to free them, visit: www.freethefive.org

Cruel and Punitive Treatment of the Families

What You Can Do to Help:

www.freethefive.org

National Committee to Free the Cuban Five

2480 Mission St. Suite 24, San Francisco, CA 94110 • 415 821-7875 • www.freethefive.org

Hot och utpressning

På 90-talet, när USA-regimen som ensam supermakt ohotad kunde utöva utpressning på fattiga beroende nationer, lyckades den också trumma ihop tillräckligt med röster – dock aldrig en majoritet av medlemmarna i kommissionen – för att utpeka Kuba som förbrytare mot mänskliga rättigheter. Och har fortsatt så varje år fram till 1998 då de inte lyckades sätta tumskruven på tillräckligt antal.

Trots USA brutala utpressning av länder i Latinamerika och Afrika har resolutionstexten sedan dess urvattnas till meningslöshet för att gå igenom. Ändå tvingar USA fram denna omröstning varje år för att skapa intryck av att det finns stora problem med mänskliga rättigheter på Kuba. Av samma skäl motsätter sig Kuba - och de flesta medlemsländer - denna årliga supermaktspolitiserings av ett så allvarligt ämne som mänskliga rättigheter.

Tilltron till MR-kommissionen urholkas

Alla är medvetna om att Kuba inte med något mått mätt kan räknas till de regimer i världen som utmärker sig för brott

mot mänskliga rättigheter, oavsett synen på landets politiska och ekonomiska system. USAs kampanj mot Kuba är uteslutande politisk, för att få ett halmstrå till förevändning för att fortsätta blockaden. Den för med sig att MR-kommissionens prestige urholkas och att de verkliga systematiska, omfattande och grova brotten mot mänskliga rättigheter i världen trivialiseras. Att den ändå röstas igenom varje år beror på att USA med hot och utpressning tvingar fattiga länder att rösta för resolutionen. Det förfarandet avslöjades och kritiserades starkt när det gällde USAs brutala påtryckningar på afrikanska och latinamerikanska stater för att stödja kriget mot Irak. I Genève har det pågått i över 10 år, men där accepteras det av EU-länderna, och blir ingen skandal. Hyckleriet och dubbelmoralen kunde inte vara värre.

Ingen kritik mot USAs förbrytelser

I sitt anförande inför kommissionens 60:e möte, den 17 mars i år, undrade Kubas utrikesminister om EU-länderna nu skulle fördöma USAs koncentrationsläger på Guantanamo-basen, eller övergreppen mot de fem kubanska antiterrorister som är politiska fångar i USA, eller för den delen de brott ockupationsstyrkorna begår i Irak, eller dödsdomarna mot minderåriga och utvecklingsstörda i USA. "De som inte vågar stå upp mot supermaktens hegemoni borde åtminstone vara tysta och inte ställa upp som medlöpare i aggressionen mot Kuba. De borde försvara de små, utsatta ländernas rättigheter istället för att stödja angriparen."

Hans retoriska undran fick omgående väntat svar, bl a av Sveriges utrikesminister som tillhör de mer aggressiva mot världens utplundrade länder men inte har ett ord av kritik mot USA. Efter sitt angrepp på Kuba m fl fattiga länder lämnade Laila Freivald demonstrativt salen. Kubas svar på angreppet tålde hon inte höra.

Terrorister i USAs delegation

I början av 90-talet kom USA-delegationen till det årliga mötet i Genève med Armando Valladares, som dömts för terroristaktioner på Kuba i början på 60-talet, och som CIA sedan lyckades lansera som fängslad poet. I år nöjde sig USA-delegationen inte med fördettingar utan hade med sig en fortfarande aktiv terrorist. Och som mått på USAs totala förakt för Kommissionen, en terrorist som t o m nämns i en FN-rapport om terrorism 1999. Luis Zuñiga utpekas där som medlem i en av Kubansk Amerikanska Stiftelsens paramilitära grupper och som medverkande i planeringen av sprängattentaten i Havanna 1997. Kubas utrikesminister krävde att kommissionen skulle frånta Zuñiga ackrediteringen, för närvaron av en aktiv terrorist utgör ett hån mot allt arbete för mänskliga rättigheter. Men USAs representant förklarade framt att de inte tänkte böja sig för några påtryckningar i den riktningen för "Vi är stolta över att ha honom i vår delegation, han är en framstående förkämpe för mänskliga rättigheter". Tyvärr tvingas vi anta att Sveriges regering och EU delar USAs syn och syften.

Mäktig spökskrivare

Det normala i FNs Kommission för Mänskliga Rättigheter är att resolutionsförslag presenteras öppet av dem som ligger

bakom dem. Men för att dölja att det är USA som driver kampanjen mot Kuba har resolutionsförslagen sedan några år presenterats av andra länder som gått USAs ärenden, Tjeckoslovakien, Polen, Uruguay, Peru. I år har USA ännu inte övertalat någon att ta sig an saken, men på en presskonferens i Genève den 26 mars kunde Kubas utrikesminister Felipe Perez Roque avslöja att USA hade texten klar, och hade kallat in "vänligt sinnade" latinamerikanska ambassadörer till ett hemligt möte för att ge dem texten och övertala dem att lägga fram den i USAs ställe. Perez Roque kunde tills vidare offentliggöra den på presskonferensen.

USA misslyckades med att stoppa Kubas svar och kritik mot den rapport som med argument hämtade i Miami och Washington anklagade Kuba för brott mot mänskliga rättigheter. Fredagen den 26:e hade börjat med ett stort nederlag för USA som tillsammans med Australien blev de enda som röstade mot en resolution som fördömde Israels utomrättsliga avrättning av Hamas-ledaren Yassin. Och trots att Australien var ordförande i kommissionen kunde USA inte stoppa Kubas yttranderätt. Men ordföranden avbröt den kubanska representanten gång på gång, särskilt när han talade om den kända terrorist som ingick i USAs delegation.

Kuba bemöter förtalskampanj

På presskonferensen presenterade Kubas utrikesminister också dokumentation som motsade den USA-styrda rapportens och resolutionsförslagets påståenden om 75 politiska domar och missförhållanden i fängelserna. Till skillnad från fångarna på USAs koncentrationsläger på den ockuperade Guantanamo-basen får intagna på kubanska fängelser bra mat, minst 2.400 kalorier om dagen, rent vatten, regelbundna besök av familjemedlemmar inklusive tillgång till enskilda besöksrum, de kan delta i gudstjänst när de vill, de har daglig vistelse utomhus, tillgång till tidningar, TV och radio, och samvaro med andra fångar och högtstående medicinsk vård. Kuba lade fram detaljerade beskrivningar av rättegångarna och fångarnas villkor och videobandade intervjuer med deras hustrur, mödrar och syskon, se sid 20.

Behandling i fängelset

Som alla intagna i kubanska fängelser har de 75 hela tiden haft tillgång till medicinsk vård av bästa slag, innefattande dyrbara undersökningar och behandling. Några som led av kroniska besvär innan fängslandet har behandlats för dessa på normalt sätt, och ingens tillstånd har förvärrats. Familj och släktingar har fått information om hälsotillstånd och behandlingar.

Inget är sant i den massmediakampanj som framställt fängelseförhållandena som förnedrande och att fångarna inte fått adekvat läkarvård. Så har t ex påståtts att Oscar Espinosa lider av skrumplever och att hans tillstånd förvärrats under fängelsevistelsen. När familjen givit arrestläkarna tillgång till Espinosas journal fördes han över till Finlay-sjukhuset i Havanna och sedan till Agostinho Neto sjukhuset för undersökning som visade att han inte led av skrumplever utan av ett inflammatoriskt tillstånd i levern (*hepatit granulomatosis*) orsakat av en bakterieinfektion som han dragit på sig före arresteringen. Han fick ta emot besök på sjukhuset

Solidaritet på plats i Geneve

Martin Schibbye

När FNs Kommission för mänskliga rättigheter inledde sin 60:e session arrangerade en rad europeiska solidaritetsorganisationer ett opinionsmöte till stöd för Kuba utanför FN-palatset i Genève, där kommissionens möte hålls.

Liksom tidigare år deltog Svensk-Kubanska Föreningen med talare och banderoll den 18 mars. Tillsammans med hundratals företrädare för danska, norska, spanska, franska, tyska och en stor grupp från schweiziska solidaritetsorganisationer förvandlade vi rondellen utanför Nationernas Palats till en stödpunkt för Kuba. På banderoller och i tal krävde vi ett slut på USA över 40-åriga blockad, och frihet för de fem politiska fångarna i USA.

I vårt tal utanför FN-palatset tog Svensk-Kubanska Föreningen avstånd från Laila Freivalds angrepp på Kuba. Som Armando Elgueta från Göteborgsavdelningen sa: "Hennes ord om Kuba är hycklande och präglade av dubbelmoral. Vanliga människor i Sverige är inte motståndare till att Kuba dömer de individer som tar emot betalning och instruktioner från USA:s aggressiva och fientliga regering." Han konstaterade att den svenska utrikesministern inte sa ett ord om den svenska medborgare som sitter fängslad på Guantanamo eller om de grova brott mot mänskligheten som denna bas på ockuperat mark innebär.

Armando Elgueta avslutade med att slå fast att vad gäller mänskliga rättigheter är Kuba ett föredöme. "Vi protesterar mot varje försök att missbruka FN:s kommission för mänskliga rättigheter så att USA får svepskäl för sin illegala blockad mot Kuba eller för illdåd som Vita Huset planerar."

Efter manifestationen tog sig deltagarna genom Genève till en paneldiskussion om relationen mellan Kuba och USA. I en sprängfylld lokal, Gandhisalen, fick vi höra flera talare resonera om USA:s aggressioner. Mycket av diskussionerna rörde frågan om varför Kuba är ett så farligt exempel för USA i Latinamerika. "Socialismen beskrivs som passé, som gamla idéer, men den kubanska socialismen med alfabetisering, jordreform, allmän och gratis hälsovård och allas deltagande i det demokratiska systemet är precis vad folket på kontinenten skriker efter", sade representanten för den schweiziska vänskapsorganisationen.

Årets resolutionsförslag från USA har ännu inte lagts fram. De tidigare resolutionerna har uppmanat Kuba att skriva under de internationella avtalen om mänskliga rättig-

heter. Men fakta är att Kuba har skrivit under dubbelt så många 17 av 26, som EU-länderna (9) och USA (10). Men mot EU har inga krav riktats.

Kuba anklagas också för att inte samarbeta med kommissionen. Det är lögn. 1988 tog Kuba emot en delegation från kommissionen och som ett av de första länderna inbjöd Kuba kommissionären 1994. Något som USA ännu inte gjort. 1995 besöktes Kuba av flera människorättsorganisationer och så sent som 1999 ytterligare två sändebud från kommissionen. Det Kuba motsätter sig är att orättmätigt utpekas med en särskild rapportör, som om landet tillhörde de värre förbrytarna mot mänskliga rättigheter, när sanningen är den motsatta.

Det är inget personligt säger Kubas ambassadör: "Vårt nej riktar sig mot de falska premisser som har aktualiserat en sådan begäran. Kuba kommer inte att ge upp, inte acceptera utpressning eller falla på grund av blåögdhet. Fördöm angriparen och inte offret. Låt blockaden, lögnerna och aggressionen mot Kuba få ett slut!"

och hans systerdotter som är läkare fick ta del av alla undersökningsresultat.

Marta Roque har påstått lida av cancer, som hon inte skulle ha fått vård för. Hon lider inte av cancer men av högt blodtryck och hjärtbesvär. Hon läkarundersöks varannan vecka och behandlas av specialister på invärtes medicin. I

juli började hon vägra medicinsk vård och den diet som hon föreskrivits. Hon åt bara det som släkten kom med. 22 juli lades hon in på Finlay-sjukhuset med högt blodtryck och bröstsmärtor. Hon undersöktes noga men inga allvarliga åkommor kunde upptäckas, utom höga blodsockervärden. Hon föreskrevs återigen lämplig diet och läkemedel.

Resande Hushållnings- sällskap

Mats Helander

Vi fick lära oss mycket under ett väl upplagt och intensivt besöksprogram med tonvikt på jordbruk. Men vi besökte också en grundskola, en lantbruksskola, en vårdcentral, två kulturprojekt, en cigarrfabrik, en romfabrik, en kvarterskommitté, mm. På planet till Havanna träffade vi en kuban som bor i Sverige och han erbjöd sig att hålla en kortkurs i salsa på hotellet. Våra dansövningar på hotelltaget uppskattades även av hotellets personal som hade verkligt roligt.

Tre olika kooperativ

Jordbruken drivs privat, kooperativt och statligt och ANAP organiserar både privata odlare och kooperatörer i två olika kooperativa former, produktionskooperativ och servicekooperativ. CPA - Kooperativen för jordbruksproduktion - har bildats av privata jordbrukare som slagit samman sina jordar och äger marken och maskinutrustning kollektivt samt sköter driften kollektivt. I de s.k. servicekooperativen äger och driver var och en sitt jordbruk själv men sköter inköp, försäljning samt tar krediter i kooperativ form. Därutöver finns en tredje form av kollektiv som tidigare var statliga jordbruk, UBPC, bildade av lantarbetarna. Dessa äger inte marken med driver jordbruket kooperativt. Alla tre typerna av jordbruksföretag har avtal med staten om att leverera vissa volymer till en förutbestämd ersättning. Överproduktionen får de sälja på två olika marknader där den ena regleras med ett framförhandlat pris och den andra styrs helt av utbud och efterfrågan. I alla tre formerna av jordbruksföretag har kooperatörerna rätt att ta ut vad de själva behöver för egen konsumtion. UBPC-kooperativen infördes inom ramen för den stora reformeringen av jordbruket som inleddes efter krisåren orsakade av Sovjetunionens fall.

Kunniga ekologiska odlare

Kuba har utvecklat sitt ekologiska jordbruk och vi besökte flera ekologiska odlingar. Under senare år har också ett system med stadsträdgårdsodlingar blivit allt vanligare. Dessa drivs i kooperativ form och vanligtvis helt ekologiskt. Som kunniga bönder och växtodlare ställde gruppen givetvis många frågor kring kompostering, gödslingsmetoder, bekämpning av ohyra och sjukdomar, och överallt fick vi svar som vittnade om att de kunde sin sak när det gällde ekologisk odling. På den lantbruksskola vi besökte provades även nya ekologiska former för bekämpning av ohyra och

I februari gjorde 29 personer, mestadels bönder från Skaraslätten en studieresa till Kuba, ordnad av Lars Svensson, Hushållningssällskapet i Skara. Kubanska värd var Småbondeförbundet, ANAP. Foto Anna Artén

sjukdomar i grönsaksodlingar.

Vi besökte även sockerrörs-, tobaks- och kaffeodlingar. Sockerrörsodlingarna imponerade inte lika mycket på gruppen, även om skördevolymen var godkänd. Skörden sker till stor del för hand och tekniken i bruket var ålderdomlig men fungerade. Säkert krävs det mycket underhåll för den gamla anläggningen, med den äldsta maskinen från 1906. Enligt fabrikschefen fanns det bättre teknik och de investerade i den takt de hade råd med. Tobaksodlingarna såg över lag mycket fina och välskötta ut, men de använder bekämpningsmedel. Den kaffeplantering som vi besökte var ekologisk, men det var inte det vanligaste enligt dem vi besökte.

Under torrperioden (november till april) blir betet mycket magert. Det torra gräset är näringsfattigt och mest bestående av hårda fibrer. En fråga många ställde sig var varför de inte slår betet och samlar in foder under regnperioden när näringssinnehållet är bättre. Mycket jord låg också till synes orörd. Skarabönderna tyckte att antingen borde den odlas eller skogsplanteras, som förr i Sverige.

Lantbrukarsfamiljerna såg ut att må bra

Det samlade intrycket var att lantbrukarfamiljer såg ut att må bra även om de materiellt sett har det betydligt sämre än i Sverige. Och att jordbruket på många vis fungerar bra med tanke på de knappa produktionsmedlen. På vissa jordbruksföretag var odlingarna t.o.m. mycket bra. Även om Kuba har en planekonomi i botten så tycktes prissättning avgöras genom förhandlingar på liknande sätt som i Sverige.

Skola och sjukvård höll en nivå som överraskade många i gruppen. Att skolsystemet är fritt och bra framgår bl.a. av att man inte upplever några som helst skillnader mellan de två dominerande befolkningsgrupperna: slavättlingar med afrikanskt ursprung och personer med europeiskt ursprung. Skolan satsar mycket på datorutbildning och även utbildning via videoband. Det senare var dock gruppen tveksam till då vi provat det i Sverige för 30 år sedan utan bra resultat.

På Kuba används både inhemska peson och US dollar. Som turist betalar man det mesta i dollar. I praktiken betyder detta att turister får betala ett högre pris än kubanerna själva.

Det är dock inte förbjudet att växla till sig pesos men det är heller ingen vits. Växelkursen ligger stabilt på 26 pesos för 1 dollar. Att förstå detta system är inte helt lätt. Ett skäl är sannolikt att systemet ökar inflödet av utländsk valuta. Och det finns ingen form av svarthandel med valutor. Men det bidrar sannolikt till att skapa sociala och ekonomiska spänningar. Alla personer som jobbar med turism kan tjäna förhållandevis mycket pengar genom dricks. En hotellstaderska kan säkert tjäna betydligt mer än en läkare genom den dricks hon får. Varför den kubanska regeringen inte låter den egna valutan vara konvertibel beror kanske på rädsla för att USA skulle utsätta landets valuta för hård press om man tillät att den handlades fritt.

Vid flera tillfällen började vi prata med kubaner på gatan. De var mycket öppna, intresserade, gästvänliga och allmänbildade. Vid flera tillfällen blev vi hembjudna. Vid ett tillfälle klev vi in i ett hus och satt och pratade en stund. Nu efteråt har vi haft mejlkontakt med dem.

Under 80-talet mekaniserades sockerskördearbetet i stor utsträckning genom omfattande tillverkning på Kuba av sockerskördemaskiner, som också exporterades. Efter Sovjetunionens sammanbrott kunde Kuba inte längre köpa olja därifrån till rimliga priser, och inte heller någon annan stans ifrån, och fick återgå till manuell skörd och oxar i stället för traktorer.

SMÅ ODLINGAR, MYCKET RIS

Enligt FAO har risproduktionen vuxit med 10 procent årligen under de senaste fem åren, vilket är enastående i det ostadiga karibiska klimatet, där långa perioder av torka avbryts av intensiva skyfall. "Denna modell med små odlingar är ett exempel på den kubanska jordbrukspolitikens realistiska och pragmatiska inriktning". Att främja risproduktion på små odlingar är nyckeln till långsiktigt hållbar utveckling. Det småskaliga risodlings-programmet som drog igång 1996 under namnet "Folkets risodlarrörelse" har också uppnått högre produktivitet och effektivitet än de stora statliga odlingarna. Små odlingar kräver mindre arbetskraft och mindre tillsatser per hektar, och sjukdomar och insektsangrepp är enklare att kontrollera. Nu fokuserar man på att öka den risodlade arealen och antalet bönder som deltar i programmet, med sikte på att

För de som kan jämföra Kuba med andra länder i Latinamerika, så kan vi konstatera att Kuba vinner på jämförelsen i många avseenden. I många latinamerikanska länder är våld och hot om våld mycket förekommande. Polis och militär skjuter ner människor och det förekommer upplopp och stor social oro. Detta slipper kubanerna. Likaså förekommer ingen eller åtminstone minimal misär på Kuba. De stora slumområden som finns kring alla storstäder i övriga Latinamerika finns inte på Kuba. På Kuba tycks väldigt få människor sakna ett riktigt hus med golv, en stabil konstruktion, vatten och el. Vi såg inga skjul med jordgolv och plåtvägg.

Sannolikt har Kuba mycket bra förutsättningar för en gynnsam ekonomisk och demokratisk utveckling. De har en välutbildad och relativt ung och mycket frisk befolkning. De har en bra livsmedelsförsörjning, även om de inte är självförsörjande. Och, landet är socialt stabilt och tycks inte lida av korruption. USA:s handelsblockad har inget stöd i FN. Vid årliga omröstningar i FN om att fördöma handelsblockaden är det bara 1-2 länder som stödjer USA.

Glada och nöjda åkte vi hem till Sverige igen med positiva intryck även om några av oss var mindre imponerade av det vi sett. Med oss i bagaget hade vi mycket kunskap om ett land som kan vara ett föredöme för många fattiga länder, salsasteg i benen, äkta kubanska cigarrer, några flaskor rom och nya vänner. helander.ljungsbro@telia.com

Organiska odlingar försörjer stadsbefolkningarna med grönsaker. Foton Anna Artén

uppnå två skördar per år, enligt jordbruksministeriet. Till detta bidrar också nya tekniker som minskat produktionskostnaden med 30 procent på 3 år. Nya sorter med högre avkastning och större motståndskraft är också ett viktigt inslag.

Programmet ingår i det internationella SICA-systemet, System for the Intensive Cultivation of Rice, för att uppnå större skördar och spara vatten och utsäde. Inom SICA-programmet uppnådde Kuba förra året 220.000 ton ris, och planerna för 2005 är på 300.000 ton, halva konsumtionen.

På 80-talet sköttes risodlingen av fyra stora företag, med stora odlingar, stor energiåtgång för bevattning och maskiner, och intensivt bruk av konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel. När importen av insatsmedel upphörde i och med Sovjetunionens sammanbrott blev det kris i risodlingen, liksom i övrigt jordbruk och industri.

Patricia Grogg, Tierramérica, IPS

Hälsa i Kuba och Sverige

Jeanette Diamant

Foto Kerstin Olerud

Varför erbjuder samhället hälsovård? För vem är den till? Det var två av de frågor som kom i fokus den 24 januari, när Svensk-Kubanska Föreningen i samarbete med Afrika-grupperna i Uppsala höll möte med föreläsningar och diskussion om hälsovården på Kuba. Många jämförelser gjordes med hälsovården i Sverige.

För de som hävdar att god folkhälsa förutsätter hög BNP utgör Kuba ett besvärande undantag. Det är inte för inte som USA, enligt Sven Britton, professor på Karolinska Institutet, har försökt få det diagram som åskådliggör sambanden mellan barnöverlevnad och BNP underkänt (diagrammet finns att hämta på www.who.ki.se). På diagrammet avviker Kuba som enda nation i världen markant från den "ödesbestämda" kurvan (ju högre BNP, ju bättre folkhälsa). Därmed visar den att hälsa inte bara har att göra med ett samhälles resurser utan också måste sättas i relation till hur samhället faktiskt väljer att fördela och använda dessa resurser.

Märit Halmin, som vistats på Kuba i ett utbytesprogram för läkarstuderande, berättade om hälsovårdens basorganisation. Hon ville inte dra alltför många paralleller till svenska förhållanden eftersom Kuba trots allt är ett fattigt land och främst ska jämföras med andra Tredje Världen-länder. Ändå finns det flera aspekter som Sverige skulle kunna dra lärdom av t.ex. den preventiva vård, som gör att många sjukdomar kan förebyggas på ett tidigt stadium.

-Visst talar vi om att arbeta förebyggande i Sverige, men i praktiken fungerar det mycket bättre på Kuba, där man har världens högsta läkartäthet (en läkare per 167 invånare) och patienterna verkligen känner den person som de behandlas av. Det blir fråga om en helt annan kontinuitet där.

-De kubanska läkarna bor ju även i det hus, där de har sin mottagning, vilket gör att de inte isoleras socialt från sina patienter. Hur många svenska läkare bor egentligen bland sina patienter i Rinkeby? frågade sig Märit Halmin.

Hon berättade hur USAs blockad påverkat hälsovården. Sedan Sovjetunionen försvann och blockaden hårdnade på 90-talet har det rått brist på läkemedel och landet har därmed "tvingats" att satsa på alternativa vårdformer. Kinesisk

medicin är numera en integrerad del i hälsovårdssystemet och den är så väl utvecklad att mycket avancerade operationer utförs med akupunktur istället för "vanlig" bedövning.

Kuba har samtidigt utvecklat sin forskning och startat egen läkemedelsproduktion, något som togs upp av Anastasia Parris, sjuksköterska som rest till Kuba med en solidaritetsorganisation i USA, som arbetar för att hjälpa kubaner få tag på sådant som p.g.a blockaden är mycket svårt och dyrt att få tillgång till, t.ex. vetenskapliga tidskrifter.

Sven Britton berättade om hur man på Kuba lyckats hejda spridning av HIV/AIDS-smittan. Under tiden 1986-93, innan man tyckte sig vara på det klara med hur smittan spreds, var HIV-smittade tvungna att bo på sanatorium vilket föranledde internationell kritik – med all rätt tyckte Sven Britton. Samtidigt framhöll han att detta är samma metod som under alla århundraden tagits till vid massepidemier och även samma sak som vi i mindre skala gjort i Sverige, när vi låst in prostituerade som burit på HIV, men inte velat tala om det för sina kunder.

-I Kuba och Sverige har ungefär lika stor andel av befolkningen smittats av HIV, ca 0.05%. Men för Kubas del innebär detta en prestation av närmast osannolika mått, eftersom ön har grannländer med oerhört många gånger fler smittade. Kanske hade de inte lyckats hålla nere talen så pass, om folk inte tvingats att bo på sanatorium tidigare?

På Kuba är emellertid analfabetismen utrotad, så även där måste svaret sökas på hur de så väl klarat bekämpningen av HIV/AIDS. Stora folkhälsokampanjer har genomförts, och pågår och eftersom befolkningen är läskunnig har upplysningen givit resultat.

Gabor Tiroler, folkhälsovetare och föreläsare om funktionshindrades situation, höll med om att vi i Sverige nog också är bra på folkhälsokampanjer, t.ex. mot rökning, men ännu bättre är vi trots allt på att göra kampanj för det som ska bekämpas, d.v.s. via reklam. Sådant är man i hög grad förskonad från på Kuba; där behöver hälsovården inte befinna sig i ständig kamp med de kommersiella krafter, som ser sjuka människor som konsument. I Sverige idag får

NY LAG: DELAT FÖRÄLDRASKAP

Kubansk lag ger nu föräldrapar rätt att dela på föräldraledigheten efter amningstiden. Sedan länge har modern haft rätt till betald ledighet först i tre månader, sedan ett halvt år. För drygt ett år sedan ökade den till ett år, då med 60 procent av lönen. Den nya lagen ger nu fadern samma rätt till ledighet andra halvåret. Det är ganska kontroversiellt, trots att familjelagen redan 1975 slog fast båda föräldrarnas lika stora skyldighet och rättighet att ta hand om barnen. Men först i den nya lagen kan pappan ta större delen av barnomsorgen när mamman inte längre ammar.

Det handlar inte bara om att vända gamla tabun över ända. Den nya lagen speglar en samhällsekonomisk verklighet i ett land där kvinnor utgör 44 % av arbetskraften totalt och mer än 66 % av den tekniskt utbildade arbetskraften. Den nya lagen ger också rätt till upp till 6 månaders frånvaro från jobbet för varje förälder för vård av sjukt barn under 16 år.

Skulle mamman dö under första halvåret går rätten till full lön för föräldraledighet över till pappan eller någon nära släkting som pappan utser. Prensa Latina 040131

KVINNOFÖRBUNDET

1960 gick flera olika kvinnoorganisationer samman och bildade FMC, Kubanska Kvinnoförbundet. Då utgjorde kvinnorna bara 17 procent av arbetskraften, huvudsakligen som hembiträden och servitriser. Medellivslängden var knappt 64 år och barnadödligheten 60 per tusen levande födda. Nu utgör kvinnorna 36 procent av parlamentet, 33 procent av arbetsledare och chefer, 62 procent av universitetsstudenter. Deras medellivslängd är 77 år och barnadödligheten 6 per tusen levande födda. Förbundet har 3,8 miljoner medlemmar, organiserade i 76.000 gräsrotsgrupper. De har 175 Kvinno- och Familjehus i kommunerna, för att främja kvinnornas egenmakt.

t.ex. en funktionshindrad person mycket enkelt en dator utskriven medan han får betala kappen själv eftersom det inte ligger mycket pengar i kappförsäljning. Kubanska hälsovården kan koncentrera sig på det som den faktiskt ska vara till för: Att vårda folkets hälsa, oavsett om det ligger några pengar i det eller inte.

-Det finns i den kubanska hälsopolitiken en stark medvetenhet om att de problem som en funktionshindrad människa stöter på oftast är av social och inte medicinsk karaktär, menade Gabor Tiroler. Han berättade, som kontrast, att 60% av de synskadade i Sverige idag är arbetslösa. Här har vi för mycket hängt upp oss på en medicinsk diagnostisering.

-Visst, om ett barn föds med en CP-skada, kan en medicinsk diagnos vara värdefull vid födseln eller vid ett års ålder, men att sedan fortsätta med detta är inte alls meningsfullt på samma vis. Vid det laget handlar det mer om att låta barnet komma in i ett socialt sammanhang och där utveckla sina förmågor. På frågan om hur det på Kuba står till med trösklar, hissar och liknande svarade Gabor Tiroler att det var uruselt. Å andra sidan tyckte han att det verkade som att det alltid fanns någon som var redo att hjälpa till och att det där borta existerar ett mycket större tålamod, t.ex. om någon hör dåligt och tar lång tid på sig i kassan.

-Hälsa är i mångt och mycket en social fråga, menade han. I slutändan är det oftast ens medmänniskor och inte brist på hjälpmedel, som gör att man känner av funktionshinder.

KYRKAN OROAD, SATSAR PÅ "FAMILJEÅR"

Enligt "Zenit", som utges av Vatikanen, är katolska kyrkan på Kuba oroad över utvecklingen. Enligt senaste numret (040204) planerar kyrkan seminarier och en kongress om familjen:

I ett land där 70% av äktenskapen slutar med skilsmässa, har kyrkan proklamerat ett Familjeår. Ett kyrkosymposium om familjen har redan hållits och en nationell kongress ämnet planeras till december, skrev biskopens talesman Orlando Márquez i kubanska tidskriften Palabra Nueva (Nya Ordet). Seminarier kommer att hållas under hela året i lokala församlingar, regionalt och på stiftsnivå. Inhemska och utländska talare kommer att hålla föredrag om "familjens roll i byggandet av ett friskt samhälle".

- Har det någon betydelse att ägna ett år åt eftertanke, åt att be, tänka och tänka om igen om familjen på Kuba för en kyrka som saknar inflytande utanför sitt eget område, som myndigheterna inte lyssnar på? frågar sig Márquez i sin artikel och fortsätter: Vad betyder det att tio människor diskuterar familjens upplösning i en arbetsgrupp, i en församling om kanske hundra människor och även att trycka och sprida dessa tankar till många hundratals till... om i verkligheten merparten av de 70 procent av äktenskapen som slutar i skilsmässa, eller ett stort antal familjer skilda åt av utvandring, inte kommer att känna till dessa tankar och förslag?

- Naturligtvis finns det statliga strukturer som påverkar familjelivet som inte går att ändra på bara för att kyrkan ägnar ett år att diskutera familjen, konstaterade Márquez. Men när en katolsk läkare vägrar att utföra en abort, till exempel, bär han inte bara vittnesmål om sin tro, utan han gör också en konkret insats för att humanisera den omgivning där han arbetar.

Familjeläkare och sköterska i Santa Clara

-Jag är en stor beundrare av den kubanska hälsovården, sammanfattade Sven Britton. Måhända är organisationen i mitt tycke alltför doktorstung, men å andra sidan måste vi också kunna se det med kubanernas ögon. De är inte ute efter en vård som ska vara så kostnadseffektiv som möjligt; hälsovården styrs inte av ekonomiska vinstmotiv.

NÄR DE ANDRA LÄMNADE HAITI

Kubanska läkare stannade

Tracey Eaton, Dallas Morning News 04 03 06

Under den blodiga revolten i Haiti i slutet av februari stängde alla sjukhus och kliniker i huvudstaden Port-au-Prince, utom ett, en provisorisk akutmottagning som drevs av kubanska läkare.

- Vi är här för att hjälpa, sa Juan Carlos Chavez, chef för en grupp med 535 kubanska läkare och sjukvårdare på Haiti. Vi tar inte ställning för någon sida. Vi blandar oss inte i politiken.

Under de senaste 40 åren har Kuba skickat tiotusentals läkare till ett dussintal nationer som en del i sitt prisade biståndsprogram. En del säger att det är ett uttryck för Kubas osjälviska engagemang. Men andra påstår att läkardiplomatin är ett enkelt sätt för Kuba att få in hårdvaluta. Pengarna som betalas går till regeringen, inte till läkarna, säger dom.

- Dessa läkare är slavarbetare. De säljs på den internationella marknaden för att fylla ett behov i Tredje Världen. Men den som tjänar på det är den kubanska regimen, säger Joe Garcia, chef för Kubansk-Amerikanska Stiftelsen, CANF, en inflytelserik antikubansk grupp i Miami.

Haitiska patienter som får vård av kubanerna i Port-au-Prince säger att de är tacksamma över att hitta läkare som står ut med kaoset som bröt ut efter att president Aristide lämnade landet i slutet av februari.

- Jag vet inte vad jag hade gjort utan dessa kubanska läkare, säger Parnel Gilbert, 52, arbetslös, som behandlats för en infektion som fräter bort skinnet på hans fötter. Andra patienter som behandlades i närheten var i sämre skick. Mireilhe Valentin, 44, blev skjuten i ryggen av en "chimere", som Arisitdes beväpnade anhängare kallas.

- Jag gick till varuhuset för att handla till familjen, säger hon medan en kubansk läkare undersöker henne. De kom in och började skjuta. Det haitiska upproret bröt ut den 5 februari när ett gäng rebeller från staden Gonaïves krävde att Aristide skulle avgå. När de rörde sig mot huvudstaden, spred sig våldet och antalet döda steg till över 100. Våldet nådde nya höjder efter att Aristide lämnat Haiti. Sjukhusen stängdes och läkare utan gränser och andra hjälpgrupper upphörde med sitt arbete för det var för farligt att fortsätta.

Krishantering

Kubanerna behandlade patienter hela tiden, trots hotet, säger Chavez. De utrymde ett stort förrådsrum, städade golven och tog in ett halvdussin sängar. Snart började patienterna komma, många blödande, haltande och nära kollaps. På två dagar, 29 februari och 1 mars kom 22 skottskadade. Och under veckan behandlade kubanerna mer än 100 människor. Plundrare rusade in på sjukhusets område och stal sex bilar och lastbilar, men de lämnade läkarna i fred.

- Människorna här har alltid skyddat oss, säger Chavez, för vi är här för att sköta om deras hälsa. Kubas utrikesminister Felipe P Roque säger att kubanska läkare finns över hela Haiti och tar hand om 75 procent av landets 8,3 miljoner invånare.

- För att förstå hur viktigt deras arbete är, ska man vara medveten om att Haiti har färre än 2 000 läkare och att nästan 90 procent av dem finns i huvudstaden, sa han till en grupp karibiska diplomater den 12 februari. Under de senaste fem åren har kubanska läkare behandlat nästan fem miljoner haitier och assisterat vid 45 000 födselar och utfört 59 000 operationer. Kuba uppskattar att deras läkare räddat nästan 89 000 liv och pressat barnadödligheten. Kritiker hävdar att Kubas siffror är överdrivna. De tillägger att programmet är orättvist därför att läkarna bara har en låg lön i förhållande till de miljoner dollar som utländska regeringar betalar Kuba för denna tjänst. Ändå är många läkare angelägna att delta.

En chans att hoppa av?

- Det är så eländigt på Kuba att det innebär en förbättring att få arbeta i Haiti, Zaire, Mozambique och andra fattiga länder, menar Joe Garcia på CANF, och ibland tar läkarna utomlands chansen att hoppa av. År 2000 hoppade två kubanska läkare i Zimbabwe av och reste till USA. Andra menar att mycket få läkare hoppar av. Kuba skickade sin första läkarbrigad 1963 till Algeriet. Nu arbetar 15 000 kubanska läkare i 64 länder. Det finns kubaner som klagat på att en del lokala kliniker är underbemannade på grund av att så många läkare är utomlands. Men kubanska tjänstemän ifrågasätter detta. Och WHO säger att Kuba fortfarande har ett stort antal läkare, cirka 530 på 100 000 invånare, trea efter Monaco med 664 och Italien med 554. Översättning Sture Arrhed

ÖVER 14 MILJONER KONSULTATIONER

Hälsovårdsprogrammet "Barrio Adentro" som skapades för att ge de fattigaste områdena i Venezuela primärvård har registrerat nästan 14,6 miljoner konsultationer på nio månader, förklarade president Hugo Chavez enligt EFE 040127.

- Detta är världsrekord, sa Chavez vid ett möte i Caracas Stadsteater, där Ecuadors socialminister Patricio Acosta och Kubas ambassadör German Sanchez deltog. "Barrio Adentro" bygger på 10 000 kubanska läkare och sjukvårdspersonal. På senare tid har flera hundra venezolaner också anslutit sig. I början kritiserades programmet hårt av oppositionen för att vilja införa kommunism i Venezuela. Men den kubanska läkarhjälps stora framgång och popularitet har gjort att oppositionspartierna ändrat taktik och sagt sig garantera dess fortsättning, även vid ett regimskifte.

FÖRDUBLAT INTERNATIONELLT BISTÅND

Nästan 17.000 kubaner gav bistånd i 101 länder under 2003, rapporterade kubanska ministern Marta Lomas (Xinhua 04 01 27). Det är dubbelt så många som förra året. 82 procent arbetade inom ramen för Kubas integrerade hälsoprogram, till största delen i Latinamerika och Afrika. Kuba bedriver för närvarande 86 biståndsprojekt i 31 länder i Afrika. Ministern sa också att Kuba under 2003 bedrev någon form av samarbete i 154 länder. Å andra sidan finns på Kuba 342 internationella samriskföretag och de utländska parterna med största deltagande är bolag från Spanien, Kanada och Italien.

USA- Standard

Eva Björklund

I Haiti kunde USA genomföra sitt Standardprogram mot folkligt förankrade regeringar i Latinamerika. Det första steget är att korrumpdera de folkliga ledarna. När det inte går dras den omstörtande verksamheten igång som gör det omöjligt att regera. Ibland slutar det med döden som i Salvador Allendes fall. I andra fall landsflykt, som Jacobo Arbenz i Guatemala. En tredje variant är omskolning i USA och återanvändning i hemlandet, som Manley i Jamaica.

1986 lyckades folket driva ut diktatorn "Baby Doc Duvalier" för att sätta punkt för över hundra år av förtryckarregimer i USAs ledband. Redan 1888 intervenerade USA militärt, andra gången 1891, och igen 1914, och igen 1915. Haiti ockuperades militärt fram till 1934 när USA överlämnade den formella makten till en inhemsk maffia. 1956 genomförde Francois Duvalier en militärkupp och utropade sig till president på livstid. Han byggde upp en av Latinamerikas mest brutala terrorregimer med de ökända Tontons Macoutes. Med en hög antikommunistisk profil i sin retorik fick Duvalier fortsatt USA-stöd för att terrorisera folket.

I det tomrum som uppstod när "Baby Doc" störtats trädde Aristide fram med ett budskap grundat i befrielse-teologin och dess omsorg om jordens fördömda, med krav på nationellt självbestämmande och utveckling. I Washington började varningslamporna att lysa inför risken att han skulle segra i valen och införa det de kallar en "populistisk demokratimodell", dvs en demokrati där underklassen deltar.

NED, New Endowment for Democracy, USAs officiella redskap för "demokratisk" kontroll över andra länder lanserade Världsbanksfunktionären Marc Bazin som motkandidat. NED finansierade också radiostationer som demoniserade Aristide. AFL-CIO finansierade högerkontrollerade fackliga organisationer. USAID medverkade också. Flera mordförsök utfördes mot Aristide men inget kunde förhindra hans seger i valen 1990. Washingtons kandidat fick knappt 15,5 %. Aristide vann med 67,5 % och tillträdde som president.

Då började CIA organisera en statskupp under knarkgeneralen Raul Cedras befäl, skolad på den notoriska School of Americas och sedan länge CIA-man liksom medhjälparen Emmanuel Constant. Den 30 september 1991 genomförde de en blodig militärkupp och följde upp med att systematiskt krossa de organisationer som stödde Aristide. När terrorn upphörde hade de mördat mer än fyra tusen.

Aristide fördes till USA och pressades att undertecknade ett "avtal om nationell enighet" som inskränkte hans makt till rent symbolisk och höll kvar honom i USA medan Washingtons man Marc Bazin tog makten i juni 1992 och drev på den enda vägens strukturanpassning.

Aristides sammanbrott, det systematiska krossandet av den folkliga rörelsen och utvandringen av mer än 70.000 på två år skapade förutsättningar för att USA skulle låta den nu tame ledaren återvända hem. 25.000 USA-soldater

beledsagade och återinsatte honom med ett påtvingat program för fortsatt IMF-politik. Han fick avgå 1995. När han vann igen år 2000 var hans politiska vilja trots allt inte helt krossad och han vägrade fortsätta de privatiseringar som USA, IMF och Världsbanken påbjöd. För detta straffades landet med ekonomiska sanktioner, vilket ytterligare försvårade alla reformer för att förbättra de förtvivlat fattigas situation. I stället tillgrep Aristide själv förtryck för att behålla makten och bidrog till grogrund för NED att bygga upp en USA-beroende opposition, parallellt med stöd till de väpnade ligorna i norra Haiti, bestående av gamla torterare, bödlar och militärer. Med CIA och NED i ryggen återvänder Duvalierismen till Haiti utan Duvalier.

CARICOM GODKÄNNER EJ

HAITIS USA-TILLSATTA REGERING

På Karibiska gemenskapen, Caricoms möte i slutet av mars i St. Kitts and Nevis kritiserades den av USA-tillsatta premiärministern Latortue i Haiti för att han rest till Gonaives, de väpnade ligornas starka fäste, och där omfamnat och personligen tackat dem för att ha drivit bort presidenten och kallat dem "frihetskämpar". På mötet i St. Kitts and Nevis tog de 15 medlemmarna i Caricom beslut att inte erkänna Haitis nya, USA-tillsatta regering. De beslöt att inte upprätta några formella förbindelser med den nya regeringen. De begärde också att FNs Generalförsamling skulle undersöka det inträffade i stället för säkerhetsrådet där USA och Frankrike har vetorätt, ett krav som stöds av Afrikanska Unionen och USA-kongressens Black Caucus.

MIAMI-TERRORIST DÖMD FÖR FÖRSKINGRING

Ariel Gutierrez, av kubansk ursprung, verksam i Miami och Puerto Rico, har dömts till fem års fängelse för förskingring. Han var tidigare kassör för Union Liberal Cubana, ledd av Carlos Alberto Montaner (vice ordförande i Liberala Internationalen), med finansiering från USAID (USAs SIDA) och NED (New Endowment for Democracy), och medlem i Kubansk Amerikanska Stiftelsen, paraplyorganisation för terroristgrupper i Miami. Förutom samröret med CANF och Carlos Alberio Montaner var han också medlem i Hubert Matos "Cuba Independiente y Democratica" som sysslade med knarkhandel i Centralamerika. Union Liberal Cubana bildades i början av 90-talet av Carlos Alberto Montaner, på uppdrag av CIA, och med pengar från USAID och även, tack vara José María Aznar, från spanska SIDA. Det var 2002 som Gutierrez befanns skyldig till förskingring efter att hans advokater lyckats förhala rättegången i många år. Och domen fastställdes först 2004. Enligt uppgifter har han genomfört den största banksvindeln i Puerto Ricos historia. Carlos Alberto Montaner, vars subventionerade kassakista hanterades av Gutierrez, har varit soldat i USAs armé, studerat vid Fort Benning i Georgia, CIAs terrorakademi som lär ut sabotageteknik. Han tillhörde en tid den CIA-skapade terroristgruppen Representación Cubana en el Exilio, delfinansierad av José Pepin Bosch, ägare av Bacardi, där Luis Posada Carriles också ingick, liksom Orlando Bosch, de två som iscensatte sprängningen av ett kubanskt passgerarplan 1976 och dödade över 70 människor. Montaners Liberala Union, med säte i Madrid, deltog senast i något som kallades Kubanska Kulturkongressen, som organiserats och finansierats av Aznar. Där deltog också Ricardo Bofill, "ordförande i Kubanska Människorättskommittén" och företrädare för Reportrar utan gränser (se Kuba 1.04).

LANDSORTSLÄKARE FRÅN ÅTVIDABERG

Möter *Aleida Guevara*

Björn Carlsson

Vårvinter 2003. Vi är på sportlov med Rasmus, 10 år. Sålunda inleds Kubavistelsen med en veckas badande utanför den lilla staden Trinidad vid Karibiska havet.

Varför Kuba? Jag ville veta om spåren som Che Guevara lämnat efter sig på Kuba hade kallnat. Vi inledde resan till Havanna med en avstickare till det mausoleum som rests i Santa Clara. Che's kolonn slutförde här sin framryckning in i centrala Kuba, inledd i augusti 1958, genom att inta staden, Kubas tredje största, och det anses vara den kraftfulla framryckningen som beseglade diktatorn Batistas öde. Mitt intresse för Ernesto Che Guevara återuppväcktes förra året då jag kom att läsa en biografi och insåg att det var läkaren och humanisten i honom som antagligen drev på honom.

Efter en skräckfärd från Trinidad med snittfart på 130, delvis med slalomåkning mellan djur, hästekipage, cyklister m.m. som både färdas längs med och korsar motorvägen så glider vi sakta in i Havanna i skymningen. Temperaturen är kring 25 grader, vid den här tiden på året är luften inte så fuktig. Avslappnade människor rör sig mjukt i staden. Här finns alla tänkbara hudfärger. En stor del av befolkningen är en mix av spanjorer och de vackra afrikanskorna som rövades från Västafrika. Slavarna förde med sig gudarna i sina hjärtan och återfann dem i katolikernas figurer. Vi reser hit precis när George W Bush börjat skramla om att han snart ska anfalla Irak och vi har oroat oss för att han ska passa på att ge sig på Kuba när hela världens ögon blickar mot Irak.

Vi tar in på Hotel Sevilla. Här har även Al Capone bott i långa perioder på den tiden då gangsters rumlade om bland spelbord och prostituerade. Utsikten över Gamla Havanna är betagande. Vi ser kupolen på en kopia av Capitoleum i Washington (större än originalet) och vi kan se ut över Floridasundet. Key West ligger just bortom horisonten, 15 mil från Havanna. I Florida lever hundratusentals bittra motståndare till den kubanska regimen. Åtskilliga invasions-, mord- och infiltrationsförsök från norr har Kuba lyckats avvärja. Kubanerna är ett fredsälskande folk och att det ständigt finns ett hot mot deras land verkar i alla fall den här kvällen inte beröra dem så mycket. På gatan defilerar gamla amerikanare från 50-talet, de flesta av dem spyr ut svart rök. Här fanns på den tiden många som hade gott om pengar att spendera – likväl som det fanns en stor utsugen massa som hade nästan inget; många av dem hade inte ens unnats tillgång till det skrivna språket. Jag tänker att detta med politik är svårt att hantera för en landsortsläkare.

"Du kan inte påstå att du inte är en politisk varelse! Det stämmer inte! Varför skulle du annars resa så långt för att försöka förstå mer! Förresten så är alla människor politiska varelser vare sig de själva tror det eller ej!" utbrister dr Aleida Guevara (när jag lite fånigt försökt hävda motsatsen) med ögon gnistrande av snabbt falnande ilska men också av vänlighet och intresse för nya människor. Hon är Che Guevaras äldsta barn från hans (andra) äktenskap med Aleida March, kvinnan han mötte under gerillaåren. Aleida Guevara är barnläkare på William Soler-sjukhuset i Havanna. Hur jag hamnade hos henne är en för lång historia att berätta. I korthet var det så att jag lyckades mejla till henne från Sverige och bad om en intervju för att få höra hennes mening om vilken roll faderns ursprungliga läkarperspektiv på människornas villkor kunde tänkas spela för hans fortsatta utveckling. Det svar jag fick var ottydligt; p.g.a. språkförbistring. Men hit kom jag ändå till slut, eskorterad av Miguel Angel som är världens bästa tolk för mig och högt utbildad språkvetare som i ungdomen var sångare i ett

salsaband, varit i Danmark och USA men vill fortsätta att leva i Kuba.

Vi hade ett långt samtal och pratade om Sverige, om vikingar som intresserat henne mycket, om utbrändheten och min bild av samhället som utbränningsgenerator. Allergi och astma är viktiga områden för dr Guevara. Jag avstår från att fråga om hennes intresse för astma har att göra med att fadern led av en livslång svår astma. Det svar hon tidigare på vintern gav mig på e-post löd så här: "Min far verkade bara en kort tid som praktiserande läkare, men om du läser de texter han skrivit så kommer du att se att han, när han analyserade de sociala problem som människorna stod inför, bibehöll tanken och språket hos en läkare."

På min fråga om hur det är att arbeta som astma- och allergiläkare i dagens Kuba: "Vårt arbete är huvudsakligen av preventiv karaktär. Vi använder antihistaminer, steroider och bronkdilaterare som tillägg till användandet av vacciner men likväl tror jag att det viktigaste ligger i kommunikationen med patienten och anhöriga och att undervisa dem så att de kan acceptera sjukdomen och kontrollera den. Eftersom vi är ett land i den så kallade tredje världen så har vi allvarliga ekonomiska problem – men att leva i ett socialistiskt samhälle hjälper oss att övervinna svårigheter och förbättra hälsosituationen. Läkarbetet är hårt men ett mycket härligt och nyttigt arbete."

Åter ute på gatan. Inga tiggare inom synhåll. De finns i Gamla Havanna, vid marknaderna. Miguel Angel berättar att de är pensionärer som i grunden lever under rimliga omständigheter. "Men de har fått nys om att om de går runt en hel dag och ber alla turister de möter om en dollar så har de garanterat minst tio dollar på fickan när den är slut".

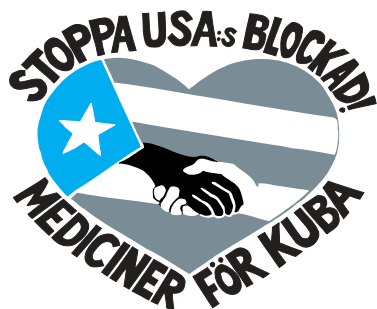
På Prados marmorbefästa och trädomgärdade mittstråk för fotgängare har en skolklass gympa. Idag spelar de fotboll. De verkar helt obesvärade av miljön. I de flesta muséer i Gamla Havanna finns lektionssalar för årskurs fyra till sex som byter av varandra. Därigenom får barnen i stadskärnan goda kunskaper om sitt kulturarv och kan guida turister och förtjäna en slant istället för att, i värsta fall, ställa till trubbel.

Vi blir bjudna på en underbar middag hos en familj som vi lärt känna. Mannen är säkerhetsvakt, kvinnan lärare. Och så har de Ernesto som är 11. De bor i ett rum med ett litet kök och ett litet matrum. Oftast bor en elev till modern hos dem p.g.a. för mycket bråk i hans egen familj. Vi tvingas inta de finaste platserna som är tre stolar gjorda av armeringsjärn. Vi spelar fotboll ute på gården och njuter av otvungen gemenskap. Nästa dag går vi på baseballmatch på en stor

Foto Peder Gowenius (övre) och Monica Lindvall (nedre)

arena. Vi är de enda européerna bland tusentals människor men vi känner oss hemma och välkomna. Något övervakningsväsende typ KGB ser eller förnimmar vi ingenstans under vår tid i Kuba, landet där läkarna arbetar med kärlek och passion. Vad vet jag mer? Jo, att Che lever kvar i människornas hjärtan och att han p.g.a. sin höga moral och arbetsamhet är en förebild även för den vanliga människan.

Pg 23 57 15 - 0

Internet, trots USAs blockad

Zoltan Tiroler

För ett par månader sedan kom vi hem från Kuba. Ett fattigt land som kämpar med många svårigheter. Men sakta får kubanerna det åter bättre. Inte minst viktigt är att varuutbudet ökar och att transporterna långsamt förbättras. När det gäller telekommunikationer, telefon och Internet sker också en gradvis, men märkbar förbättring.

I de flesta länder i tredje världen är telekommunikationer ett jätteproblem. Telefon är förbehållen ett fåtal och Internet bara för en mycket liten minoritet. På Kuba är situationen något bättre. Att ringa är subventionerat och så gott som gratis. Datorer och Internet är fortfarande relativt ovanligt bland privatpersoner. Därför hade vi med två bärbara datorer och modem till vänner.

Amnesty: "Castro vill förbjuda Internet"

Vid hemkomsten möttes vi av ännu en mediekampanj mot världens mest förtalade land. Den här gången påstod Amnesty att kubanska myndigheter hindrar tillgången till Internet för att begränsa informationsflödet. "Castro vill förbjuda Internet" var rubriken i flera tidningar. Vi som följer Amnestys agerande när det gäller Kuba blev åter förbannade och besvikna på de nya lögnerna. Vi har sett hur Amnesty försvarar USA:s betalda agenter och samarbetsmän. Det är lika lögnaktigt att peka ut Kuba och påstå att regeringen vill inskränka tillgången till Internet. Amnesty har inget konkret att peka på, inte ens Amnesty eller Dagens Nyheter påstår att någon fängslats för att ha använt Internet.

Det Amnesty hävdar var inget som märktes eller talades om på Kuba. Där hade vi mailat och surfat på nätet. Vi överlät den tid vi hade kvar på vårt inhandlade kort till en vän. Man köper kort som berättigar till en viss uppkopplings-tid. Detta kan man utnyttja under valfri tidsperiod, tills den köpta tiden löpt ut. Visst vill kubanerna ha fler telefoner och Internetuppkopplingar. Den begränsade tillgången är ett problem. Men vad beror problemen på?

Bush är största hindret

Kuba har den högsta anslutningen till Internet i regionen, bortsett från rika USA. Men kämpar, liksom andra fattiga länder, med stora svårigheter. För Kubas del tillkommer USA:s 45-åriga blockad och undergrävande verksamhet. Telefonnätet är gammalt och överbelastat. Det största hindret för ökad tillgång till telefoni, Internet och IT är inte Castro, utan Bush. USA tillfogar Kubas telekomsektor mångmiljonförluster varje år. Det gäller såväl nätbaserad som trådlös kommunikation, alarmsystem, e-handel och postgång. USA har lagt hinder i vägen för att bygga fiber-optiska kablar för att öka bandvidden, vilket är nödvändigt för att kunna ansluta fler användare. USA lyckades stoppa

ett planerat samriskföretag och Kuba får inte lägga ut en sådan kabel till Florida. Mjuk- och hårdvara omfattas givetvis av blockaden

Internet utvecklades av USA:s krigsmakt. Fram till maj 1994 hindrade USA all tillgång till Internet på Kuba. Sedan trodde sig USA ha mer nytta av att delvis släppa in nätet. Men för varje anslutning som öppnas, för varje uppgradering, kräver USA licens och betalning av Kuba. Den mäktige grannen lägger årligen 25 miljoner dollar på att störa kubansk telekommunikation, och exilkubanska grupper i Miami försöker sabotera kubanska uppkopplingar.

Kuba inser vikten av att hänga med i den tekniska utvecklingen. De begränsade resurserna för IT har i första hand gått till skolor som alla idag har minst en dator. I andra hand satsar man på sjukhus och mottagningar. Också detta försvåras av USA. Exempelvis nekades förra året en humanitär organisation i Kalifornien från att skänka drygt 400 datorer till kubanska sjukhus.

Kuba satsar på datorklubbar för ungdomar och öppnar nu också postkontoren för Internet i den takt man mäktar med. Där kan var och en, mot en kostnad, skaffa sig ett konto och få tillgång till nätet. Fjädersn, som av Amnesty med flera blåstes upp till en struts, var att kubanska myndigheter vill få kontroll över de tjuvuppkopplingar som gjorts på telefonnätet, för att få gratis tillgång till Internet. Alltså en helt normal åtgärd i vilket land som helst.

Vem protesterar mot nyhetsmanipulationen?

Miguel Ramirez, Kubas ambassadör på Nya Zeeland, skriver: "Censuren i världen idag består inte av att neka tillgång till information, utan den verkar genom att gömma de verkliga nyheterna i de härskandes reservoar eller bakom berg av strunt, propaganda, reklam, Mp3, filmer och spel." Problemet är inte Kuba. Problemet är en värld där en ynk andel av befolkningen har tillgång till Internet, där 70 % av dem som har detta finns i den rika världen. Problemet är en värld där de flesta aldrig pratat i en telefon, där hundratals miljoner människor inte kan läsa och skriva. Än mindre kan de engelska, som dominerar Internet. Det är inte Kuba som begränsar Internetanvändningen. Det är USA som kontrollerar, avlyssnar och behärskar Internet. Men mot detta lär varken Amnesty, DN eller Expressen protestera.

Årets stora bokfest

Björn Tirsén

Den tio dagar långa kulturfestivalen, känd som Havannas Internationella Bokmässa, den 13:e i ordningen, öppnades för allmänheten morgonen den 6:e februari. Ett hav av människor kunde ses bära påsar med böcker och massor med barn satt i skuggan av träd och läste serietidningar. Bokmässan ägde rum på *San Carlos de la Cabaña*, en gammal spanskt fästning med gott om utrymme för böcker och läsare. *La Cabaña* är även känd som "Che" Guevaras första kommandopost 1959 där han organiserade balett och poesiuppläsningar för de unga soldaterna, vars majoritet kom från fattiga bondfamiljer. Sedan 2001 har mässan blivit en landsomfattande festival och i år reser den vidare till 34 städer runtom på Kuba med runt 5 miljoner böcker, bland dem mer än tusen nya kubanska titlar.

30 kubanska förlag och ett par hundra från 24 länder finns med i år. De största och flesta kommer från Spanien, Mexico och Tyskland, andra från Venezuela, Ecuador, Argentina, Frankrike, Angola, Puerto Rico och Västindien.

EU-tyskt bojkottförsök

Varje år har bokmässan ett tema och förra året meddelades att det år 2004 skulle vara tysk litteratur och att Tyskland skulle vara hedersgäst. Men i slutet av augusti inställde den tyska regeringen sitt officiella deltagande som ett led i EUs sanktioner mot Kuba. Förevändningen är att protestera mot påstådda brott mot mänskliga rättigheter, bland annat rättegångarna och domarna i mars 2003 mot 75 personer som samarbetat med USA. På öppningsceremonin talade Dietmar Koshmieder från *8:e Maj Förlaget* för de 37 tyska förlag som trots regeringens bojkott och indragna ekonomiska stöd deltog i bokmässan. Iroel Sánchez, Kubanska Bokinstitutets ordförande konstaterade också att försöken "att genomföra en kulturell blockad har misslyckats".

Aldabonazo, underjordiska kamp i städerna

Bland de böcker som presenterades på mässan fanns *Los Disidentes* och *El Camaján* som gavs ut i höstas (se Kuba 4.03) och med mängder av foton och dokument avslöjade hur de 75 som dömdes fick betalt av och samarbetade med

USAs intressekontor i Havanna.

Bokförlaget Pathfinder lanserade *Aldabonazo: Inside the Cuban revolutionary underground* av Armando Hart, en av ledarna för 26:e julirörelsen under 50-talet. Han var med och grundade 26:e julirörelsen, som var indelad i två sektioner, på Kuba kända som *el llano* (slätten) och *la sierra* (bergen). Den 1:a januari, när revolutionen segrade, ledde han tillsammans med andra fångar från 26:e julirörelsen övertagandet av fängelset på Isla de Pinos, och sedan hela "Pinjeön" - som senare kallades Ungdomsön. Sedan var han utbildningsminister fram till 1965, och därefter kulturminister och är nu ordförande för Kulturföreningen José Martí.

I *Aldabonazo* berättar Hart hur *el llano*, den underjordiska kampen i städerna, hjälpte rebellarmén i bergen genom att smuggla vapen, sprida propaganda och organisera demonstrationer och strejker. Berättelser illustreras med dokument från den tiden. I samband med bokmässan deltog Armando Hart också i grundandet av en förening för veteraner från *el llano*, för att sprida lärdomarna från kampen vidare till nya generationer som en del i det som kallas Kampen för idéerna.

Ett exempel på detta var jag själv med om på Tekniska Högskolan, *José Antonio Echevarrias Polytekniska Institut* i Havanna där Hart presenterade boken för cirka 100 elever tillsammans med Studentförbundet, *FEU* (universitetsstudenternas förening). Han hoppades att boken skulle intressera unga generationer som letar efter sätt att bekämpa de

Forts. nästa sida

Rusning när portarna öppnas till Bokmässan i La Cabaña

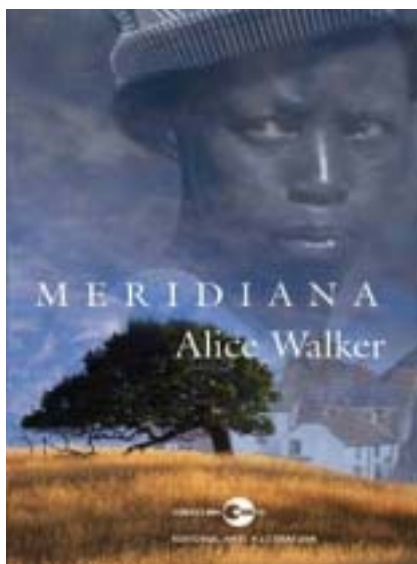
MÄSSBESÖKARNA

De kubanska förlagen gjorde en publikundersökning bland nästan en halv miljon havannabor som besökte mässan. Kvinnor mellan 26 och 45 år köpte mest böcker på mässan, de utgjorde 90 procent av köparna. De var mest intresserade av romaner, hälsovård, datakunskap och populärvetenskap, i den ordningen, men barnböcker köptes mest av allt av den miljon böcker som såldes i Havanna. Bokmässan, som turnerade i 34 städer hela landet besöktes av 3,5 miljoner kubaner som köpte 3,2 miljoner böcker. RH 040212

GLADYS MARIN PÅ BÄTTRINGSVÄGEN

Chilenska kommunistpartiets ordförande, Gladys Marin presenterade sin självbiografi, "Livet är nu" på mässan. Hon kom till Kuba i oktober efter att ha opererats i Sverige för en hjärntumör, utan att den kunde elimineras, och med en dålig prognos för överlevnad. På Kuba har hon fått efterbehandling med strålning och medicinering som verkar ge resultat. När hon presenterade boken hyllade hon såväl den mördade chilenske presidenten Salvador Allende som den levande kubanske, Fidel Castro, som hon betecknade som förra och detta århundradets mest framstående personlighet. ANSA 040215

ALICE WALKER

Vinnaren av Pulitzerpriset och författaren till världsbest-säljaren Purpurfärgen har läsare över allt, också på Kuba. Hon var en av många internationella gäster på Havannas Bokmessa. Där presenterades den första spanska översättningen av hennes tidiga roman "Meridiana", utgiven av ett kubanskt förlag. Författaravodet donerade hon till det kubanska folket.

-Jag tänkte mycket på Kuba när jag skrev den, berättade hon för en fullsatt salong och talade om sambandet mellan medborgarrättsrörelsen i USA och den kubanska revolutionen.

Alice Walker berättade också att hon var aktiv i kampanjen "Rör inte Kuba" i USA under oktoberkrisen 1962.

- Det betyder mycket för mig att kubanerna förstår vad jag skriver om, om vikten av att ta ställning för de fattiga, de som kämpar. I mitt eget land finns många som tar avstånd, särskilt efter "Purpurfärgen". Och hon berättade att hon till och med hotats till livet. RH 040215

Forts. från förra sidan

krig och orättvisor de ser runt om i världen. Mary-Alice Waters från Pathfinder talade om hur värdefull den kan bli för unga arbetare och studenter i USA och andra delar av världen.

Ett annat exempel på Kampen för idéerna är de möten som samarrangeras av studentorganisationer och veteranföreningar. Samtidigt som bokmässan pågick var Róger Calero inbjuden att tala på några av dessa. Calero, ursprung-

TEOLOGÍA Y GÉNERO

selección
de textos

TEOLOGI OCH GENUS

Martin Luther Kings Centrals förlag "Caminos" presenterade bland annat en essäsamling om teologin och genusfrågor.

ROCKMUSIKER I FREDSKONSERT

Kubanska rockmusiker deltog i de världsomfattande protesterna mot krig och terrorism den 20 februari med en konsert i John Lennon Parken. Fredskonserten ingick också i Havanna-kommunen Plaza de la Revolucións kulturvecka 15-21 mars och tillägnade alla offer för terroristattacker i Madrid och New Yorks World Trade Center och för USAs invasion i Afghanistan och Irak. "Konserten är också särskilt tillägnad offren för den terrorism som riktats mot Kuba under 45 år, och tillägnad alla fredssträvanden i världen" sade ledaren för hårdmetalrockgruppen Agonizer. PL 040325

BUSH KAN INVADERA KUBA FÖR ÅTERVAL

Om han riskerar att förlora kan han ta till Kubainvasion för att få sitta kvar, menade kubanske trubaduren Silvio Rodríguez i en diskussion med ett hundratal beundrare på internettidningen La Jiribilla. På frågan om vad som kommer att hända när Fidel Castro dör sade Silvio att det blir avgörande att komma över sorgen så fort som möjligt, för om man fastnar i klagosånger riskerar man att förlora revolutionen.

Argentinas president Nestor Kirchner bjöd in Silvio Rodríguez till Biempes Aires för att delta i byggnadsstarten för Minnesmuseet som ska inrättas i forna Marinens mekaniska skola, ökänt tortyrcentrum under militärdiktaturens tid.

ligen från Nicaragua, är journalist på tidningen *the Militant* och *Perspectiva Mundial* som trycks i USA. I december 2002 återvände han från en reportageresa till Mexico och Kuba och arresterades på flygplatsen för att utvisas, med en mindre dom från hans gymnasietid som anledning. Men genom en bred internationell kampanj, med stöd bl. a. i Kuba vanns han först ur fängelset, utvisningsordern lades ner och USA:s myndigheter förklarade honom "ej utvisningsbar".

BOKMÄSSAN I HAVANNA 2004

"Att läsa är att växa"

Walter Lippmann

Mottot för mässan är "att läsa är att växa" och det fanns något för alla smakriktningar. Utmaningar och olösta problem i det kubanska samhället var föremål för många av böckerna. För ett samhälle under blockad är det desto mer anmärkningsvärt att såväl de mest världsliga problem, som mest komplexa och skrämmande tas upp i litteraturen.

Den största avdelningen innehöll böcker utgivna av kubanska förlag till ett pris som alla hade råd med, även de med en begränsad inkomst. Det fanns också en stor avdelning med litteratur från USA. Visuellt och politiskt var en av de bästa böckerna "Kuba, historien som aldrig berättas", tryckt på tjockt fint papper med bildbevis på USAs terrorattacker mot Kuba sedan 1959.

Och många sociologiska studier. Jag fann en demografisk undersökning "Den kubanska familjen under andra halvan av 1900-talet" av Maria E. Benitez. Och Susana Monteros "Den nationella identitetens gömda ansikte" med jämförande analyser mellan Mexiko och Kuba ur genusperspektiv.

Om någon har tvivlat på ledarskapets inställning till homosexualitet, så visar nu en ström av vetenskaplig och sexologisk litteratur, för både föräldrar, yrkesverksamma och folk i allmänhet på homosexualitet som ett normalt fenomen genom människans historia och att ingen ska diskrimineras. Några exempel: "Budskap till föräldrarna" av Elsa Gutierrez Baro, besvarar alla slags frågor om homosexualitet med en mycket avslappnad och accepterande attityd. "Sexualitet på gamla dar" av Regino Rodriguez Boti, en granskning av olika sexuella utmaningar för äldre. "Genus och sexualitet" av Alicia Gonzalez och Beatriz Castellanos, är en 220 sidor tjock akademisk behandling.

Ett mycket brett spektrum av kubanskt liv var företrätt. Där fanns akademiska tidskrifter i hundratals ämnen. Lokaltidningar från hela Kuba, såväl som nationella och lokala förläggare hade egna stånd och universitet, bibliotek, städer med egen förlagsverksamhet.

"Kuba mot knarkhandeln. Offer och vakter berättar" av Francisco Arias Fernandez täcker 1900-talet och in i 2000-talet. "Ensamhetens utmaning" av Orlando Cardoso är en memoarbok om kubanska soldaters tio år långa fångenskap i Somalia. Ett avsnitt berättar hur han höll en annan fånge vid sunda vätskor, genom att kommunicera från en cell till en annan, genom en vänlig vakt. Många år senare mötte han sin medfånge på Kuba. "Olja, makt och civilisation" av Carlos Tablada och Gladys Hernandez är en studie över världens oljesystem. Tablada skrev för ett tiotal år sedan en berömd bok om Ches tankar om ekonomi.

"CIA och det kalla kulturkriget" av Francis Stonor Saunders berättar om hur CIA gav pengar till liberala och vänstergrupper i västvärlden för att föra en anti-kommunistisk politik. Författaren föreläste på Kuba förra året. Där fanns också böcker av Chomsky och Howard Zinn och andra framstående författare och debattörer i USA. Författare som Saramago, Galeano och andra som offentligt kritiserat Kuba för dödstraffen förra året fanns också representerade. Allt var inte så här seriöst, men detta är sånt som intresserar mig.

För barn fanns en hel paviljong. En avdelning ägnades barns dans, sång och uppträdande. De kom också till mässan

med sina lärare, på klassutflykter. Och där fanns mängder av böcker om Kubas historia.

Varje festival har ett tema och detta år var det tysk litteratur. Särskilt under den tidiga koloniseringsperioden spelade tyskar en stor roll på Kuba. En populär kubansk film, Roble de Olor, skildrar tyska immigranter från början av förra seklet. Tysklands regering skulle ha deltagit men böjde sig för USAs påtryckningar och drog sig ur. Det verkar dock inte ha medfört färre stora förläggare från Tyskland.

Den största internationella förläggaren, som specialiserat sig på samtida litteratur om revolutionen på engelska, är Australiens Ocean Press. De har publicerat verk av Fidel Castro och andra kubanska ledare. David Deutschmann, verkställande direktör, fanns på plats med kubansk personal. Ocean Press har ett internationellt distributionsnätverk och kontor och distributionssystem på Kuba. Böckerna trycks i Australien och skeppas till Kuba där de finns hos de flesta bokhandlarna.

En förläggare från USA som har kommit regelbundet är Pathfinder Press från New York, som har en lång historia av publikationer om revolutionen. En specialitet har varit böcker om de tidiga åren i revolutionen, särskilt tiden före 1959.

Fidel Castro var inte med i år, som förr om åren, men det är anmärkningsvärt att så många av de ledande politikerna, som Ricardo Alarcon, talman i Nationalförsamlingen och kulturminister Abel Prieto med flera var där, som vanligt folk utan säkerhetsutrustning. Översättning Sture Arrhed

Bästa sättet att lära känna Kuba!

Text o Foto: Inka Persson

Så beskriver Svensk-Kubanska Föreningen sina resor med Nordiska Brigaden. Och det gör de helt rätt i. Jag kan inte tänka mig bättre möjligheter att kombinera en spännande upptäcktsresa i ett härligt klimat med politisk och personlig utveckling! Den 4 januari avslutades vinterbrigaden 2003/04. Det är så praktiskt ordnat att brigadvisumet gäller ytterligare fem dygn. Vi kunde alltså tillbringa några dagar som turister i Havanna, och bo billigt och trevligt i privatrum ("casa particular") med tillgång till kök, badrum, vardagsrum med TV och en stor altan med utsikt över havet och strandpromenaden Malecón. På så vis fick vi ytterligare kontakter med kubaner, en närmare inblick även i storstadslivet och lite extra tid för att smälta alla upplevelser. Och de var många och starka! Med en försmak av saknad lämnade jag landet, men också fylld av övertygelse, hopp och kärlek. Är det stora ord? Ja, så kan det tyckas, men det finns goda grunder för dem.

Under tre veckor erbjöds vi ett digert, väl genomarbetat program med studiebesök, föredrag och möten: folkmakt och folkrörelser, jordbrukskooperativ och sociala storstadsprojekt, kultur, utbildning, hälsovård och internationell solidaritet. Och, inte att förglömma, gemytlig samvaro med kubansk mat, film, musik och salsadans. Detta parallellt med att vi arbetade åtta förmiddagar i sockerrörs- apelsin- och bönodlingar i trakterna runt Campamento Julio Antonio Mella, där vi bodde. Kort sagt blev vi delaktiga i både arbetsliv, vardagsliv och fest hos våra kubanska värdar.

Lägre ligger mindre än fyra mil sydväst om Havanna, så vi hann med många besök där. Ett av dem gick självklart till det högtintressanta Revolutionsmuseet, två gånger åkte vi till Playas del Este - den 50 km långa strandremsa som börjar redan efter 20 minuters bilväg österut från centrum - och en kväll bjöds vi på middag och kubansk afton med dans i Vänskapens Hus. Vi fick också flera tillfällen att vandra omkring i storstaden, både på egen hand och med guidning.

En av de verkliga höjdpunkterna var när vi blev inbjudna

till några CDR-kommittéer (Kommittéer för Revolutionens Försvar) i ett kvarter i Pinar del Rio. CDR bildades 1960 för att förhindra sabotage och spionage, men numera har de en mängd andra viktiga uppgifter. De har blivit Kubas mest populära folkrörelse och har nu mer än 7,5 miljoner medlemmar. De är organiserade i sina bostadskvarter och diskuterar små och stora angelägenheter, håller studiecirklar, mobiliserar till nomineringsmötena i folkmaktsvalen, ordnar återvinning av metall och plast etc. Vi blev mottagna av en upprymd folkmassa med applåder, tal, sjungande barn och generösa fruktbufféer. Vi välkomnades in i lägenheterna och fick många givande samtal med kvarterets invånare.

Stort kändes det också när familjemedlemmar till de fem kubanerna, som oskyldiga sitter inspärrade i olika fängelser i USA, kom till lägre. Det är ofattbart att USA:s myndigheter kan lägga så mycket kraft och pengar på att göra livet till ett helvete för hustrur, barn och mödrar till fångarna, trakassera dem och förhindra dem att besöka sina kära.

De här solidaritetsbrigaderna har ju fått namnet Nordiska Brigaden, men förutom från Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige kommer grupper av brigadister också från Irland och Storbritannien numera. Den allra första arbetsbrigaden bestod av en grupp Kuba-vänner från USA, progressiva ungdomar som vägrade acceptera sitt hemlands fientliga Kubapolitik. De hade lyssnat på Fidel Castro på Revolutionsplatsen i Havanna på revolutionens 10-årsdag, den 1 januari 1969.

Han talade om revolutionens framgångar och svårigheter och uppmanade till en gemensam ansträngning för att höja sockerproduktionen. Hos USA-ungdomarna föddes viljan att göra en praktisk arbetsinsats för att bidra i uppbyggnadsarbetet. Fidel inbjöd dem att delta i årets sockerskörd. Det blev den första Venceremosbrigaden med 200 deltagare som tillsammans med en vietnamesisk brigad deltog i skördarbetet från slutet av december 1969 till en bit in i februari 1970.

I den andra Venceremosbrigaden deltog nästan 700 personer. Nu ville också ungdomar i Norden visa sitt stöd för Kuba. Svensk-Kubanska föreningen skickade den första Brigada Nórdica till Kuba 1970.

Den senaste brigaden blev den största sedan åttitalet med drygt 150 deltagare, varav 56 svenskar. Den var också den 40:e Nordiska Brigaden sedan starten 1970. På senare år har nämligen ICAP - Kubanska Institutet för Vänskap mellan Folken - tagit emot både sommar- och vinterbrigader. Detta satte en särskilt festlig prägel på lägerlivet, bland annat i alla deltagande länders stora, handmålade, färggranna jubileumsbanderoller, som var upphängda runt festplatsen vid utomhus-scenen. Dessutom lyste vi svenskar ofta som klarröda utropstecken i våra specialtillverkade "40 Brigadas Nórdicas con Cuba" – tröjor.

Den fantastiska triumfen att revolutionen nu har levt och blommat i 45 år var dock det som allra mest genomsyrade vår tillvaro. Hos kubanerna och hos oss Kubavänner frodades övertygelsen om att EN ANNAN VÄRLD ÄR MÖJLIG! En annan värld än rofferiets och utnyttjandets, förtryckets och förstörelsens. I nyårsnatten firade vi Kubas segrar över USA:s ständiga ekonomiska krigföring och USA:s och EU:s undergrävande verksamhet i landet. Under mango-träden kalasade vi – den stora kubanska lägerstaben med familjemedlemmar och vänner och vi nordeuropéer – på inhemsk festbuffé av ris, svarta bönor, grönsaker, kött, fisk och frukter i alla naturens färger och smaker, vid långbord med vita dukar. I ett symboliskt bål vid midnatt eldades imperialismens ondska upp och ur askan steg folkets motmakt. Tätt intill varandra stod vi runt den flammande elden och sjöng Kubas nationalsång. Sedan dansade vi oss in i det nya året medan den ljumma natten vibrerade av musik.

Det är lätt att bli förälskad i Kuba, som Noam Chomsky sa i Havanna i höstas. Även om trumhinnorna får ta lite mer stryk än vi är vana vid i Norden.

Det är också lätt att ta sig dit med Svensk-Kubanska Föreningen, men de billigaste resorna går åt snabbt, så boka tidigt!

Möte med mödrar och hustrur till fyra av de fem kubanska politiska fångarna i USA berättade hur de förvägras besöka sina söner och män

KOMMANDE BRIGADRESOR

28/6 – 18/7 2004 Brigada Europea (hela Europa)
20/12 2004 – 8/1 2005 Brigada Nórdica
25/6 – 15/7 2005 Brigada Europea
19/12 2005 – 5/1 2006 Brigada Nórdica

Buffé uppdukad hos CDR-kommittén, och hela kvarteret på fötter, barnen sjöng och vi besökte familjerna i hemmen.

HAVANA CLUBS ETAPPSEGER

WTO har sina regler, och en är att skydda patent och varumärken. Så när USA-företag bryter mot reglerna till EU-företags nackdel, så kan EU-företag få rätt. Hade kubanska Havana Club ensamt behövt ta kampen mot Bacardis stöld av varumärket, hade utgången kanske blivit en annan. Nu ingår Havana Club i ett samriskföretag med franska Pernod Ricard, som med EUs tyngd kan vända sig till WTO för ett utslag. Bacardi började i slutet av 90-talet att sälja sin rom under märket "Havana Club" i USA (intressant att det namnet är säljande) vilket i sig är ett brott inte bara mot internationella varumärkesbestämmelser, utan också mot USAs där Havana Club varit registrerat som ett varumärke ägt av ett kubanskt statlig bolag sedan 1976, förnyat 1993 som tillhörigt samriskföretaget med Pernod Ricard, även om det inte har fått säljas p g a blockaden.

Men Bacardi som är världens rikaste och mäktigaste spritföretag, och dessutom en stöttepelare i den antikubanska Miami-

maffian, och finansiär av internationell terrorism, lyckades tvinga igenom en lag i USAs kongress 1999 som förbjöd förnyelse av kubanska varumärken i USA. Och Bacardi försökte sedan också gå vidare till Spanien och övriga Europa. Men EU ställer upp för sina bolag, och klagade hos WTO, vilket Bacardi kallade "en exempellös inblandning i en civil tvist mellan två bolag". Handelskommissionären Leon Brittan trodde dock att EU skulle vinna i sitt klagomål just mot den lag som Bacardi drev igenom 1999. Och EUs sak stärktes när USA eget Patenverk i ett beslut i början av året äntligen tillbakavisade Bacardis krav att få överta varumärket Havana Club. Frågan har legat hos Patenverket i årtal, och orsakat vända. Problemet är att om USA inte respekterar utländska varumärken kan utlandet få för sig att inte respektera USAs Coca Cola, Mac Donalds mm. Så Havana Club vann en etappseger som underlättar den slutliga segern i WTO. Kampen förs på många plan.

RÄTTEGÅNGARNA

USA anklagar, via allehanda underleverantörer, Kuba för att ha dömt 75 personer till långa fängelsestraff för att ha uttryckt från regeringen avvikande uppfattningar. Men de har bl a dömts enligt 62 kapitlet i strafflagen, artikel 91, "verksamhet i utländsk makt's intresse i syfte att skada den kubanska statens oberoende" samt kapitel 88 "Lagen till försvar av det nationella oberoendet och ekonomin" artiklarna 5.1, 6.1 och 7 som särskilt förbjuder kubanska medborgare att bistå USA i den ekonomiska krigföringen och för att genomföra Helms Burton lagen (dvs att installera en USA-vänlig regim på Kuba). Det är således förbjudet att efterforska och delge USA-regimen information som underlättar den ekonomiska krigföringen mot befolkningen och den undergrävande verksamheten mot landets valda regering.

Rättegångarna påstås också ha genomförts utan normala rättsliga garantier, vilket även det är förtal. De 75 dömdes för ett år sedan i 29 rättegångar på olika platser i landet. De fick fängelse på mellan 6 och 28 år i summariska rättegångar enligt det lagrum som medger detta när allvarliga hot mot landet föreligger. Men med alla rättsliga garantier. Alla anklagade informerades självklart om anklagelsepunkterna, och hade rätt och möjlighet att bemöta dem i rätten. Alla kunde utnyttja sin rätt att välja advokat. 54 advokater deltog, varav 44 var valda av de åtalade. Ett tiotal åtalade som inte ville välja fick advokat utsedd av rätten.

Det var muntliga förhandlingar i civila domstolar, i enlighet med kubansk och internationell lag. Rättegångarna var öppna med i snitt ett hundratal åhörare var, huvudsakligen familj, släkt och vänner men också andra intresserade. Inga utländska ambassadörer var inbjudna eftersom ingen utlännings stöd åtalad. Utländska media var inte heller inbjudna med hänvisning till det nationella säkerhetsläget, men fick ta del av såväl bevis som förhör och åklagares och advokaters argumentation på en 3 timmar lång presskonferens med omfattande videoredovisning där 82 journalister från 59 medieorgan från 22 länder deltog. Mycket få redogjorde i sin rapportering för något av innehållet i presskonferensen eller rättegångarna. De husrannsakingar och beslag som gjordes i samband med arresteringarna skedde i enlighet med domstolsorder och avsåg föremål och handlingar som kunde utgöra bevis. De åtalade och advokaterna utnyttjade sin rättighet att lägga fram egna bevis och kalla vittnen och hade självklart tillgång till anklagelseakterna i förväg. Det finns inte tillstymmelse till bevis för att det skulle ha förekommit någon form av påtryckningar, hot, utpressning mot de åtalade.

UTBILDNING, KULTUR OCH IDROTT I FÄNGELSET

Kuba inför sedan ett par år ett nytt rehabiliteringsprogram på alla fängelser. Förutom fångarnas grundlagsskyddade rätt till frigång, medicinsk och tandvård, äktenskapliga besök, arbete och alla FNs 95 grundregler som antogs 1955 ska det nya programmet se till att så många intagna som möjligt ska kunna återvända till samhällslivet med bättre utbildning och möjligheter till arbete. I programmet ingår utbildning, idrott och psykosocial terapi. Utbildnings-TV's program "Utbildning för alla" används också i fängelserna och yrkesutbildning erbjuds alla intagna. Idrott är ett annat viktigt inslag. Fängelsebiblioteken byggs också ut och arbetsförhållandena förbättras för personalen. Men lika viktigt är förebyggande verksamhet. De 15.000 socialarbetare som är verksamma ute i bostadsområdena och som särskilt tar sig an ungdomar i riskzonen bidrar till att minska antalet fängelsekunder.

INTERVJUER MED ANHÖRIGA

På presskonferensen i Genève presenterade Kubas utrikesminister videoband med intervjuer med anhöriga till de 75. Gisela Delgado, hustru till Hector Palacios, berättade att hon besökt sin man dagen innan på länssjukhuset i Pinar del Rio där han genomgått en galloperation den 19 februari. Under intervjun gjorde hon inga försök att dölja sin fientliga inställning till myndigheterna men erkände att hon inte kunde klaga på den medicinska vården och den avancerade operationsteknik som använts med "minimum access".

Teresa Lopez, syster till Marceol Lopez träffade sin bror för två veckor sedan, när han kom på hembesök till pappan som var sjuk. Hon har rätt att besöka honom en gång i kvartalet, 3 timmar, och hustrun har rätt till samvaro i enskilt besöksrum. Mireya Penton, mamma till Lester Gonzalez, berättar att sonen är vid god hälsa, att han har fått göra besök i hemmet, och har genomgått regelbundna läkarundersökningar. Han har fått sina tänder lagade, och proteser. Han får också tillgång till samvaro med hustrun i enskilt besöksrum ett par gånger per år.

Dulce Amador, hustru till Carmelo Agustin, besökte sin man i arresten under tiden före rättegången, en gång i veckan, och såg till att han hade en bibel där. När han flyttades till fängelset i Guanajay efter rättegången besökte hon honom dagen därpå tillsammans med dottern som är läkare. "Nu besöker jag honom en gång i kvartalet med samvaro i enskilt besöksrum. Jag tar med mig "Den nya världen", en tidning som katolska kyrkan publicerar, och alla de broschyrer som delas ut i hans kyrka på söndagarna. Jag tar också med böcker, framför allt historiska för han gillar inte att läsa skräp. "

Margarita Borges, hustru till Edel Garcia har besökt sin man fem gånger, både vanliga öppna besök och i enskildhet. Hon tycker inte att han borde sitta i fängelse, men när det nu är så konstaterar hon att de båda bemöts med respekt. Hennes man får medicin för högt blodtryck.

Ileana Marrero, hustru till Omar Rodríguez besökte honom den 14 februari senast, och han mår bra. Han har genomgått galloperation, har återhämtat sig bra, får bra mat, det höga

FIDEL CASTRO PÅ HEMLIG ADRESS I TORONTO

Onsdagen 17 mars slog OCAF till mot Hola Sun Holidays Limited i Ontario, Kanada, och frös alla bolagets tillgångar i USA, för att företaget skulle vara ägt av "Kubas diktator Fidel Castro". USA-medborgre förbjöds samtidigt att ha kontakter med reseföretaget. "USAs myndigheter har kommit på USA-medborgare som köpt resepaket genom denna resebyrå", sade OFACs företrädare. (Dow Jones Newswires 040217)

Det verkar som om Bush-administrationen hade rätt igår när de påstod att en resebyrå i Richmond Hill "kontrolleras av Fidel Castro". Bolagspapper och hemsidor visar att Mr Castro inte bara leder Hola Syn Holidays Ltd på West Beaver Creek Road utan också att han bor på High Park Avenue i Toronto – dvs Fidel Ferrer Castro.

En taleskvinna för OFAC sade igår kväll att hon inte visste något om Fidel Ferrer Castro men att OFAC tror att reseföretaget kontrolleras av "Kubas diktator".

Gårdagens tillslag mot reseföretagets tillgångar är det senaste i president Bush program från 10 oktober att skärpa kontrollen för att hindra turism till Kuba. Bland de tio reseföretag som fick sina tillgångar i USA frysta förra månaden ingick Montrealföretaget Caribe Sol. Och förra månaden bötfälldes den kanadensiska affärsmannen James Sabzali med 10.000 dollar för brott mot USAs blockad. (The Globe and Mail, Toronto, 040318)

USAs kamp mot turismen

Eva Björklund

Valrörelsen har börjat och Bush-regimen behöver försäkra sig om Floridas elektorströster. Receptet är hårda tag mot Kuba, men det är svårt att hitta på några nya grepp, allt är redan gjort, och ändå är marken inte mogen för militär invasion. Samtidigt minskar opinionsstödet för regimen aggressiva politik allteftersom allt fler USA-medborgare besöker Kuba, och allt fler kulturinstitutioner bjuder in kubanska musiker, konstnärer, författare, dansare mm. 2003 reste ca 160.000 USA-medborgare till Kuba, varav ca 85 % USA-kubaner, som fortsättningsvis får "handla med fienden" en gång per år. Ca 25.000 reste utan tillstånd via Mexiko, Kanada och andra mellanländer.

Denna resepolitik som inleddes med Torricelli-lagen 1992 och stärktes med Helms-Burtonlagen 1996, att genom kulturellt och mellanfolkligt utbyte övertyga kubanerna om att välja USAs väg, har lett till motsatsen. De US-amerikaner som kommer i kontakt med det kubanska samhället kräver att blockaden ska hävas. Så Bush-regimen har sedan 2001 vidtagit fler och fler åtgärder för att stoppa den "kulturella turismen". Från och med halvårsskiftet 2003 stoppades i princip de särskilda tillstånd som sedan 90-talet givits för studier, vetenskapligt, kulturellt och mellanfolkligt utbyte. Journalister och regeringstjänstemän kan dock fortfarande få tillstånd att "handla med fienden", dvs resa till Kuba.

Den Miami-kubanska extremhögern var ändå inte nöjd. I augusti skrev kongressledamöter från Florida och medlemmar i Kubansk-Amerikanska Stiftelsen (bl a den i Sverige kända "Fria bibliotekarien" Ramon Colas) upprörda brev till Bush för att han inte hållit sitt löfte att störta Castro. De varnade att han riskerade att förlora Flordiakubanernas röster. Den 10 oktober lanserade Bush sina planer på ytterligare skärpta kontroller. Detta gick direkt mot de beslut som fattats i kongressen - i representanthuset med 227 mot 188 röster och i senaten med 59 mot 36 - att häva rese-restriktionerna till Kuba. Bush hotade med veto och kongressledningen lät kravet försvinna i förhandlingar. I stället fick OFAC (Office of Foreign Assets Control, avdelning på Treasury Department) i uppdrag att slå till hårdare mot Kuba-resenärer.

Koll på alla flygplatser

Ytterligare ett steg togs 9 februari. Då kunde statssekreteraren John Snow glädja ett möte med 100-tal Miami-kubanska direktörer med att presidenten beslutat om ytterligare skärpningar för att hindra folk att besöka Kuba. Samtidigt rapporterade OFAC om 2.000 aktioner sedan 2001, varav 500 stämningar, och det senaste halvåret:

Över 500 "Homeland Security officers" (Homeland Security är den särskilda myndighet som bildats för terrorist-

bekämpning), tullare och gränsvakter på flygplatserna i Miami, Los Angeles och New York har fått särskild utbildning för att upptäcka olagliga Kubaresenärer. Det gäller även personal på flygplatser i Karibiska länder som Bermuda, Bahamas, Aruba m fl och på 6 flygplatser i Kanada.

Personalen har också utökats för att klara av särskild inspektion av alla flyg till Kuba eller mellanstationer (Mexiko, Kanada etc) från Miami, New York och Los Angeles. 569 utländska flyg och över 44.000 passagerare kollades på förmodad väg till Kuba, och 1007 flyg och över 51.000 när de återvände. 275 personer stoppades direkt från att flyga vidare, och 376 beslag gjordes av återvändande passagerare, huvudsakligen cigarrer och rom. Bara mellan oktober och november hade 348 misstänkta Kubaresenärer fått en stämning. En läkare som återvände till Miami från ett besök på Kuba i början av mars berättar hur han möttes av 10 vakter som sökte igenom 60 passagerare och fotograferade konstverk, "för att kolla om de dolde några kodmeddelanden".

En särskilt "Major Case Squad" som upprättats på OFAC för att slå till mot förtäckt handel med Kuba kunde rapportera 60 åtal mot företag. Snow kungjorde också i sitt tal för de Miami-kubanska väljarna en lista på 10 utländska reseföretag i 7 olika länder som det blivit brottsligt att handla med, och vilkas banktillgångar i USA har frusits, och telefonförbindelser stoppats: t ex Caribe Sol i Kanada, Havanatur i Bahamas, Buenos Aires och Santiago de Chile, Cubanacan i Nederländerna och London. Ett 60-tal banker som haft kontakt med dem har förvarnats om åtal.

I slutet av februari, den 26.2 (samma dag som Powell rådde Aristide att avgå, vilket sedermera genomdrevs med marinsoldater), var det dags för en särskild presidentorder för att hindra fritidsbåtar från USA att ta sig till Kuba. Kustbevakning beordrades hålla utkik efter och inspektera dem, placera vakter ombord och göra beslag. Även båtar med utländsk flagg bordas om de misstänks ha USA-medborgare ombord, på väg till Kuba.

Kongressledamot vill mörda Fidel Castro

Den republikanske kongressledamoten för Florida, Lincoln Diaz Balart välkomnade presidentens aktion mot fritidsbåtarna. En månad senare, inspirerad av Israels mord på Ahmed Yassin, föreslog han en i TV-intervju i Miami: "Det krävs mord på Kubas president" (636 försök har redan gjorts i och för sig, och W Bush lovade redan inför förra presidentvalet att mörda Fidel) och menade att det var helt i sin ordning för en kongressledamot att föreslå mord på en utländsk statschef. Och han tillade "När Castro nu är så förtjust i turister, då bör vi skicka dit spionturister" till stöd för en annan republikan, Bill McCollum som först lanserade detta öppet (att det i hemlighet förekommer sedan länge är en annan sak). Samtidigt verkar det ju svårt att kombinera med strypning av turismen. På frågan om det verkligen var konsekvent att USA fängslade kubanska spioner samtidigt som man talar om att skicka sina egna till Kuba svarade Diaz Balart att USAs spioner ska skynda på systemskifte på Kuba medan de kubanska spionerna "är mördare, kommer hit för att döda".

USA har spionsatelliter som varje sekund kollar vartenda tum av Kuba.

USA vägrar visum

PRISNOMINERADE FILMREGISSÖRER

Fernando Perez vägrades visum för att närvara vid visningen av sin film, Suite Habana vid den 21:a internationella filmfestivalen i Miami som också nominerade två andra kubanska filmer: Juan Carlos Crematas "Nada" och Humberto Padróns "Video de Familia". De nekades också visum. (PL 040206) (se Kuba 1.04 om "Suite Habana" och "Nada")

FREDSPRÄST

Trots vädjan från senator Lincoln Chafee och elva andra kongressledamöter kommer baptistpastorn Raul Suarez inte tillåtas tala om mångfaldskultur vid Rhode Islands Universitet (URI) eller i Mobile Alabama och Boston. Beslutet som följer president Bushs senaste nerslag mot kubanska besökare ådrog sig kritik från lokala organisationer för mänskliga rättigheter.

Raul Suarez som förestår Martin Luther King Centret och Ebenezerkyrkan i Havanna, och är invald i kubanska parlamentet, sade i en telefonintervju att han rest till USA ett tjugotal gånger sedan 1980 för att tala i kyrkor och vid universitet. Detta är tredje gången sedan 2001 som han nekats visum. Han är sorgsen över beslutet.

Bernard LaFayette Jr, direktör för URIs Center för Icke våld och Fredsstudier, har arbetat tillsammans med Suarez sedan 1980 och Melvin Wade, chef för URIs Multikulturella center träffade Suarez förra sommaren bjöd in honom till URI. Wade säger att han blev "bestört och besviken" att Suarez inte tillåts att komma till USA. "Det är så viktigt för oss USA- medborgare att ha möjligheten att fatta bra utrikespolitiska beslut och få en dialog med människor som kan ha en annan uppfattning", säger Wade. "Att tänka sig honom som terrorist eller säkerhetsrisk är så långt ifrån verkligheten som man kan komma".

"Jag inspireras av Martin Luther King Jr, som trots lidande sökte lösningar på de vändor och problem som de svarta har, ett exempel som jag försökt följa i mitt eget liv," sa Suarez. "Det har gjort att min kristna tro inte bara är en tro på ett liv efter detta, utan ett bättre sätt att leva detta liv och förändra världen." The Providence Journal 040207

IBRAHIM FERRER, GRAMMYVINNARE

BUENA VISTA SOCIAL CLUB

Kuba betraktar USAs vägran att bevilja visum till en delegation som inbjudits till Grammygalan i Los Angeles, med bland andra Ibrahim Ferrer som den senaste skymfen mot sin kultur och människorna. Personer vid det kubanska Musikinstitutet rapporterar att avslaget utfärdades på onsdagen enligt paragraf 212 i USAs migrationslag som normalt används för terrorister, mördare, narkotikasmugglare och andra som utgör ett "hot mot nationens säkerhet".

"Jag förstår inte varför jag nekats visum. Jag känner mig inte som terrorist, jag är det inte och kan aldrig bli" säger Ibrahim Ferrer den gamle sångaren i Buena Vista Social Club vid en presskonferens. Ferrer har nominerats fyra gånger till en

Grammy inklusive årets nominering och har fått den vid två tillfällen.

Medlemmarna i delegationen som skulle varit i Los Angeles 8 februari var pianisten Guillermo Rubalcava, trummisen Amadito Valdes, gitarristen Manuel Galvan och flöjtisten Barbarito Torres med flera. (PL 040206)

PROTESTSÅNGARE

Visum för den kubanske trubaduren Carlos Varela drogs in dagarna innan han skulle resa på sin USA-turné inklusive en konsert i Miami. Varela, en internationellt hyllad kompositör besökte Miami senast 1998 inbjuden till en låtskrivartillställning och en konsert. Varela har ett rykte som rebell som inte ser saker och ting på samma sätt som sin regering. Varela säger att USAs tjänstemän inte gav honom några skäl för indragningen av det visum som han beviljats. "Det smärtar oss att tusentals kubaner som lever i Miami och som följer vad vi gör och som köpt biljetter för konserten den 10 mars inte kommer att kunna höra oss på grund av maktdinosauriers nycker."

Varela förkastar alla påståenden om att han skulle vara ett verktyg för Kubas regering. "Det är inte sant," säger han. "Det är lika löjligt som att säga att alla USA- musiker är verktyg för sin regering. South Florida Sun-Sentinel 040306

85 MUSIKER

I Havanna uppger Kulturarbetarförbundets internationellt ansvarige att cirka 85 kubanska musiker har nekats visa för att resa till USA, sedan november 2003. South Florida Sun-Sentinel 040306

57 IDROTTSLEDARE

USA vägrade visum åt vice ordföranden och internationella sekreteraren för kubanska idrottsinstitutet som skulle delta i Iberoamerikanska Idrottsrådets 10:e möte i Puerto Rico 24-28 mars. På ett år har USA på detta sätt stoppat 15 kubanska idrottsdelegationer, med 57 deltagare från att delta i internationella möten som placerats i USA. USAs intressekontor i Havanna som hanterar visumärenden motiverar sina avslag med en paragraf 212f som "förbjuder var och en person vars inresa till USA är till nackdel för USAs intressen". PL 040323

VILLKOR FÖR VISUM: AVHOPP

De kubaner som vill ha visum för besök i USA måste först beställa intervju per telefon. Om de inte bor i Havanna måste de resa dit för att uppfylla nästa krav, att besöka USAs intressekontor - som utfärdar visum - dagen innan intervjun för att lämna in sina pass och fylla i ett ansökningsformulär. Dagen därpå ska de infinna sig igen, klockan 07.30, på intressekontoret och betala 100 dollar, som de inte får tillbaka vid avslag. Med gällande växelkurs motsvarar det flera månadslöner. Besked får de vänta på i månader och 90 procent av ansökningarna avslås. Kubaner som tar sig till USA över Floridasundet på egen hand garanteras omedelbart uppehållstillstånd.

BIBELGÅVOR FÖRBJUDNA

Cevin Allen, som arbetar inom kollektivtrafiken i Seattle, bötfölls för att ha fört sina föräldrars aska till Kuba, för att sprida dem på en kyrkogård i närheten av den plats där familjen bodde i mitten på 50-talet. När han återvände stoppades han av USA-tullare i Nassau (ej USA-territorium) och bötfölls med 7.500 dollar.

En 75-årig kvinna, med liten pension, som cykelturistade runt på landsbygden på Kuba fick betala 2.000 dollar i böter.

En kristen fundamentalist från Indiana reste till Kuba för att donera biblar. Hon häffades av USA-tullare och bötfölls för handel med fienden. Hon är nu rädd att de ska slå till mot andra medlemmar av hennes kyrka som gör samma sak, så hon vågar inte säga deras namn.

PIANON FÖR OCH MOT DEMOKRATI

Svenska SIDA skickar flyglar för att demokratisera Indien. OFAC i USA stoppar pianodonationer till Kuba. I demokratins namn kan vad som helst ske. Pianostämmaren Ben Treuhaft i New York fick i början av februari tillstånd från OFAC att donera ett par kryckor och en rollator till Havannas Musikkonservatorium i stället för ett förnyat tillstånd att skicka över pianon och andra musikinstrument, som han gjort i 8 år. OFAC motiverade sitt beslut med "råd från Utrikesdepartementet". Pianodonationer "överensstämmer inte med USAs utrikespolitik mot Kuba". 1995 startade Treuhaft projektet "Skicka ett piano till Havanna" och fick tillstånd av OFAC att skicka pianon till 90 musikskolor på Kuba. Gruppen samlade ihop och skickade över 237 pianon och ett ton reservdelar till Kuba. De har delats ut till 90 skolor över hela ön, men också till musiker som inte haft egna pianon. Senast skickade Treuhaft iväg en last utan tillstånd. "Att avstå hade varit en förolämpning mot Newton Hunts minne". Newton Hunt var en synskadad pianostämmare i New Jersey som dog förra året och skänkte hela sin verkstad till Kuba, inklusive specialredskap anpassade för blinda pianostämmare, som det finns många av på Kuba. Treuhaft tänker fortsätta utan tillstånd, och bestrida straffen när de kommer.

USA -FORSKARE FICK RESEFÖRBUD TILL KUBA

Mellan 75 och 100 medicinska forskare från USA hindrades i sista stund från att resa till Kuba för att där delta i en internationell konferens om hjärnskador och koma. Det var det US-amerikanska finansdepartementets sanktionskommitté som vägrade tillstånd för deltagandet med utgångspunkt i en nyligen hårdnad sanktionspolitik mot länder som USA anser vara politiskt tvivelaktiga. Konferensen låg på en hög vetenskaplig nivå och samlade forskare från många länder, bl.a. Sverige. Den fanns också med på listan över de möten som fått rekommendation från den London-baserade World Federation of Neurology. American Association of University Professors (AAUP), den ledande fackliga organisationen för universitetslärare i USA, har i ett brev till sanktionskommittén protesterat mot beslutet.

NOAM CHOMSKY: BUSH EN FARA FÖR VÄRLDEN

På en FN-konferens FN:s Författarförening och FN:s ackrediterade journalister inbjudan talade Chomsky om USAs direkta terrorkrigföring mot Kuba under 60- och 70-talen och fortsatta indirekta genom att tillåta terroristorganisationer arbeta från USA till dags dato. Detta som också undergräver det egna civila samhället och rättsordningen tillåts fortsätta för att "bara Fidel Castros existens anses vara ett oacceptabelt trots mot USA". Chomsky menade också att om Bush skulle återväljas skulle det åsamka hela världen oreparabel skada.

Internationell kongresstad

EKONOMMÖTE PÅ HÖG NIVÅ

För sjätte gången hölls "Internationella Ekonommötet om Globalisering och Utveckling" i Havanna, 9-14 februari. Där deltog 1300 ekonomer från ett femtiotal länder för att diskutera 150 i förväg inlämnade uppsatser om handel, utlandsskuld, ekonomisk politik, finanskriser och regional integration mm. De diskuterade Världsbankens och Internationella Valutafondens politik, fortsatt nyliberal trots all kritik, betydelsen av den ekonomiska utvecklingen i Kina, inte minst i Latinamerika och Karibien mm.

Internationellt framstående ekonomer med olika inriktning och såväl teoretiker som praktiker och samhällsforskare, deltar normalt i dessa årliga konferenser. I år medverkade t ex Nobelprisvinnarna Daniel McFadden och James Heckman från USA. I plenarpanelen deltog också professorerna James K Galbraith och John Bellamy Foster från universiteten i Texas och Oregon, från Kuba Esteban Morales från Havannas universitet, och från Colombia Atilio Boron. Theotonio dos Santos från Brasilien talade om den oerhörda fara för världsekonomin som ligger i USA budget och handelsunderskott. Han varnade för en allt svagare dollar mot euron, och USAs växande beroende av utländsk finansiering, inte minst för de väldiga krigskostnaderna. Bland deltagarna fanns också James Petras. Parallellt höll Latinamerikanska Ekonomförbundet sitt 7e Årsmöte.

3e Kontinentala Mötet mot Amerikanska Frihandelsavtalet

AMERIKA ÄR INTE TILL SALU

Mötet ägde som vanligt rum i Havanna där 1000 deltagare från 35 länder i Amerika samlades 27-30 januari. I slutdeklarationen uppmannades "Alla folk i Vårt Amerika" att låta sig inspireras av Bolivias folk, och stå upp mot ALCA- Amerikanska Frihandelsavtalet, men också mot bilaterala och regionala avtal med USA; att mobilisera för demonstrationer mot USAs krig och terror den 20 mars, och den 24 april mot de internationella finansinstitutionerna och utlandsskulden; att protestera mot Bush den 29 augusti vid det republikanska konventet; att samla krafterna inför 2004 års första ministermöte om ALCA i Brasilien.

"Här, i detta fria land i Amerika, som vi stöder, och kräver att blockaden ska upphöra och att dess nationella självständighet ska respekteras, säger vi: Amerika är inte till salu!"

KONFLIKTEN MELLAN UTBILDNING OCH

KOMMERSIALISERING

Första veckan i februari hölls "4e Internationella kongressen om högre utbildning" med fokus på konflikten mellan utbildning och kommersialisering. Deltagarna kom från 60 länder och bestämde att nästa kongress 2006 också ska hållas i Havanna. Avslutningsanföranden hölls av Fidel Castro som menade att kommersiell TV är en fiende till utbildning, men mediet som sådant kan användas väl för utbildning och kultur. Han talade också om betydelsen av utbildning mot arbetslöshet, att göra utbildning till ett arbete för ungdomar som annars söker sig till betalda jobb, och om den högre utbildningens betydelse för ekonomins utveckling och minskning av arbetslösheten, som Kuba nu pressat ner till under 3 procent.

KUBANSK TRUBADUR PÅ TURNÉ I SVERIGE

Diego Cano – den rena gitarren

33-åriga Diego är företrädare för den 3:e generationen av trubadurrörelsen La Nueva Trova. Musikstilen som föddes med framför allt den världsberömda sångaren och gitarristen Silvio Rodriguez, och som är känd för sina poetiska, lyriska visor med socialt och politiskt budskap. Diego Canos sånger beskrivs som tonsatta dikter - både egna och andras, gärna med en udd mot det som stelnat och tappat sin vitalitet. Musiken energifylld, rytmisk och djärv, med inslag av både rock och jazz. Men den kan också vara innerlig, ömsint, och mycket vacker. Sången präglas av hans ljusa sångröst och den rena silvriga gitarrklängen, också kallad – den rena gitarren.

Med på turnén är även Gladys Ayllón från Vänkskapsföreningen Kuba-Norden Gladys informerar bl.a. om Kubas nya sociala satsningar inom utbildning och hälsovård. Och om de fem kubanska fångarna i USA som arbetade för att stoppa terrordåd mot Kuba från exilkubanska organisationer i USA. Trots att USA:s myndigheter informerades om terrorn sitter idag kubanerna i fängelse medan terroristerna går fria.

"Fallet med de fem kubanerna är en sådan stor skandal att det känns svårt att ens prata om det" sade Noam Chomsky i Havanna i fjol.

Turnén börjar den 3 april och pågår i fem veckor, från Luleå i norr till Malmö i söder. När denna tidning kommer ut återstår 13, 14 april Göteborg, 15 Uddevalla, 16 Skara, 17 Jönköping, 19 Linköping, 20 Norrköping, 22 Eskilstuna, 24 Västerås, 25 Uppsala, 27 Luleå, 1 maj Stockholm, 3 Östersund, 4 Sundsvall, 8 Stockholm Sociala Forum. För mer information kontakta Svensk-Kubanska

KONTAKTADRESSER

Svensk-Kubanska Föreningen
ordf. Martin Österlin, tel 031-711 07 99
Achim Rödner, förbundssekreterare
Drottninggatan 89-91,
tel/fax 08 - 31 95 30
Box 45 065, 104 30 Stockholm
svensk.kubanska@swipnet.se

Lokalavdelningar

GOTLAND: Bo Ekman, 0498-240 539,
Klausevägen 2, 620 20 Klintehamn

GÖTEBORG: Inger Johansson, 031-53 49
24, Sommarvädersgatan 52, 418 33
Göteborg

MALMÖ, LUND, SKÅNE: Juana Donoso
Casanellas, Carl Gustafs Väg 42, 214 21
Malmö, 040-92 66 10,

NORRKÖPING: Marta Gutierrez, 011-17 41
70, Torsten Fogelqvistgatan 9, 603 76
Norrköping.

STOCKHOLM: Danitza Alba, Storsjöv. 74,
120 59 Årsta, 08-54 90 38 13

UPPSALA: Kerstin Olerud, 018-32 33 27,

Hemsida: <http://svensk.kubanska.webbsida.com>
<http://elak.cjb.net>

Kungsgården 4, 755 94 Uppsala.

VÄSTERÅS: Björn Berggren, 021-12 11 17,
Djäcknegatan 24, 722 15 Västerås.

JÖNKÖPING: Anders Svensson, 036 - 12
15 97, Solstickegatan 9, 4tr. 553 13
Jönköping.

Lokalgrupper:

ESKILSTUNA: Thomas Widén, 016-13 97
22, Nybrogatan 5 A, 632 20 Eskilstuna

HULTSFRED: Rolf Lif, 0495-41967,

Bygatan 9, 57736 Hultsfred

LUND: Alonso Acosta Rivera, 046-20 16 43,
Flygelvägen 30, 224 72 Lund

SUNDSVALL: Bertil Olsson, 060-10 13 57,
Bågevägen 41 A, 856 52 Sundsvall.

UDDEVALLA: Eva Jaksjö, 0522-15249, Södra
vägen 17, 451 40 Uddevalla

UMEÅ: Mats Strandberg, 090-42376,

Degernäs 502, 905 80 Umeå

VÄXJÖ: Jaime Pedraza, 0470 481 31,
Gabotvägen 26, 352 45 Växjö

Östersund: Björn Håkansson, 063-
122403 Lottgatan 30, Östersund

Kontaktpersoner:

BODEN: Anna-Greta Wallmark, 0921-
108 11, Jakobsgratan 11 B, 961 62
Boden

HELSINGBORG: Rutger Assarsson,
Bronsåldersvägen 15, 265 32 Åstorp

HUDIKSVALL: Thomas Thornell, 0650-
941 35, Ankargatan 29 b, 824 00
Hudiksvall

LULEÅ: Rolf Viklund, 0920-26 90 15,
Höstvägen 40, 951 49 Luleå.

NYKÖPING: Håkan Linderyd, 0155-21
66 42, Ringvägen 22, 611 35,
Nyköping.

PAJALA: Erik Zakrisson, 0978-560 15,
Huuki 5368, 984 91 Pajala

ÖREBRO: Marianne Skanse
Irisgatan 8, 703 53 Örebro